

ŽIVOT

KULTURNÉ
- SOCIÁLNI
ČASOPIS
APRÍL
KWIETCIEŃ
DUBEN
Cena 1 zł

Vo všetkých menšinových českých a slovenských strediskách v Poľsku konajú sa stretnutia s kandidátmi do Snemu a národných výborov. Na fotografii v Łapszach Nižnych stretnutie s kandidátom do Okresného národného výboru v Nowom Targu

Anielou Drážel z Łapsz Wyżnych.

Dolu a na 6—7 str. predstavujeme kandidátov na poslancov a členov národných výborov.

„WYBORCY!
NASZE CELE SĄ CELAMI NARODU!
GŁOSUJĄC NA LISTĘ FRONTU JEDNOŚCI NARODU WYPowiecie się:
ZA WSZECZSTRONNYM ROZWOJEM GOSPODARKI NARODOWEJ, WYŻSZYM
POZIOMEM ŻYCIA I KULTURY NARODU;
ZA POKOJEM MIĘDZY NARODAMI, NIEPODLEGŁOŚCIĄ I BEZPIECZEN-

STWEM POLSKI, ZA BRATERSKĄ JEDNOŚCIĄ Z KRAJAMI SOCJALISTYCZNYMI;
ZA DEMOKRACJĄ I SOCJALIZMEM.
16 KWIECIA WSZYSCY DO URN WYBORCZYCH!
ODDAJCIE SWE GŁOSY NA KANDYDATÓW FRONTU JEDNOŚCI NARODU“.

OGÓLNOPOLSKI KOMITET FRONTU JEDNOŚCI NARODU

ADAM CHALUPEC
Predseda ÚV Kultúrno-sociálnej Spoločnosti
Čechov a Slovákov v Poľsku

Spoločne k volebným urnám

16. apríla t.r. v celej krajinе budeme voliť poslancov do Snemu a členov národných výborov všetkých stupňov. Naša Spoločnosť ako súčiastka celoštátnego výboru Národnej fronty, všetci jej členovia a priaznivci pôjdú tento deň spoločne k volebným urnám odovzdať svoje hlasy na kandidátov Národnej fronty.

Voľby do Snemu prirodzene zoskupujú pozornosť verejnosti najmä na celoštátnych problémoch, voľby do národných výborov na najdôležitejších miestnych problémoch. Tieto záležitosti sú zvlášť blízke nám Čechom a Slovákom žijúcim v Poľsku. Spoločne s poľským ľudom žijeme a spoločne budujeme.

Jednotné voľby zdôrazňujú pevný sväzok terénnych a ústredných orgánov, dovoľujú spojiť v jednotnom ogranickom celok otázky, počínajúce perspektívami rozvoja krajiny, vojvodstiev, okresov, miest, sídlisk a obcí a končiac oceňou každodennej činnosti výkonných orgánov, podnikov a úradov.

Voľby sa konajú vo veľmi dôležitom momente na rozhraní dvoch päťročných plánov.

Práve táto chvíľa dovoľuje ohodnotiť výsledky dosiahnuté v politickom, spoločenskom, ekonomickom, osvetovom a kultúrnom smere. Verejnosť má možnosť oboznámiť sa s bohatými výsledkami práce minulých 5 rokov a

s perspektívou rozvoja v najbližej päťročnici.

Minulý Snem ukončil svoju kadenciu schválením Národného hospodárskeho plánu na obdobie 1961—65. Snem a národné výbory, ktoré zvolíme 16. apríla budú tento program realizovať.

Tento program predvída ďalší rýchly vzrast priemyselnej výroby a sprievanskemnie celej krajinu, intensifikáciu poľnohospodárstva, technický pokrok v celom národnohospodárstve a jeho plánovitý rozvoj. Tento program v období do 1965 r. predvída o.i.:

— zväčšenie priemyselnej výroby o viac ako polovicu. Hlavný a spoločenský ráz krajinu sa dôsledne zmení,

— rozvoj miestneho priemyslu, remesiel a služieb bude priaźnivo vplyvať na hospodárske a kultúrne oživenie mestečiek, sídlisk a obcí,

— v r. 1965 elektrické vlastky budú premávať na tratiach, ktorých celková dĺžka bude činit 2.000 km,

— V Poľsku bude štyrikrát viac televízorov ako teraz: 64 na každých 1.000 obyvateľov,

— v r. 1965 hute vytopia 9,3 mln. ton ocele t.j. osemkrát viac ako pred vojnou,

— 40% všetkých investičných nákladov je určených na rozvoj priemyslu a stavbu nových tovární, vytváranie nových pracovisk pre obyvateľov,

ALFRED POTOCKI, I. TAJOMNIK PZPR V NOWYM TARGU, KANDIDÁT DO PRN

TIMOFIEJCZUK TEOFAN — PREDSEDA PREZIDIA PRN NOWY TARG, KANDIDÁT DO PRN

— 18,3% je určené na bytové stavebnictvo,

— poľnohospodárska výroba následkom zvýšených nákladov a zmodernizovania rolníkmi poľnohospodárskych metód mala by vzrást o 22%. V nastávajúcom 5-ročnom pláne investičné náklady určené na rozvoj poľnohospodárstva budú zvýšené dvojnásobne v porovnaní s minulou päťročnicou,

— vzniknú nové továrne na umelé hnojivá. Len kombinát Azotového sväzu v Puławach, ktorý započne prácu r. 1965 — bude vyrábať viac azotových hnojív ako teraz 4 továrne,

— štátne majetky (PGR), ktoré dnes už vykazujú zisky, v r. 1965 budú dávať príjmy vo výške 1 miliárd čistého zisku.

— zdvojnásobí sa výroba chemického priemyslu. V Płocku dajú do prevádzky rafineriu, ktorá spracuje v r. 1965 2 mln. ton ropy. Táto rafa príde do Płocka najdlhší ropovodom v Európe zo Sovietskeho sväzu,

— bude rozbohudaný moršký priemysel. Tonáž obchodného lodstavu v r. 1965 bude 75% väčšia ako r. 1960.

— v priebehu najbližej päťročníci budeme investovať do rozbohudovky priemyslu, rozvoja poľnohospodárstva, bytového stavebnictva, komunálnych a sociálnych zariadení toľko prostriedkov, kolko sme vynaložili behom minulých 10 rokov. Netreba byť ekonómom, aby pochopil, že cieľom tohto programu predloženého nám volebnou základňou celoštátného výboru Národnej fronty je: sila nášho štátu a lepší život pre nás všetkých.

Samořejme volebné obdobie nespôsobí automatické odstránenie ēste jestvujúcich nedostatkov a ťažkostí. Toto môže nastat jedine následkom poctivej každodennej práce každého z nás na svojom pracovisku.

Program Národnej fronty obsiahnutý vo volebnej základni určuje celej spoločnosti dôležité úkoly. Štát priznal na investíciu 250 mld. zł, z ktorých len na krakovské vojvodstvo (o rozvoji nowotarského okresu píšeme na str. č. 4) obdrží 30.600 mln. zł. Sú to vysoké sumy, určené štátom na rozvoj všetkých odvetví života a na neustálé zlepšovanie sa našich životných podmienok.

A však nemôže chýbať v tom spoločnom boji nás všetkých, nás podiel v záväzkoch, ktoré majú svoj dôležitý význam v urýchlejšej realizácii tohto programu a zlikvidovanie problémov, ktoré nás trápiu.

Volebná základňa Národnej fronty zdôrazňuje, že program činnosti vyplývajúci z trievych výpočtov našich prostriedkov, potrieb a možností môže byť uvedený k životu jedine spoločným úsilím štátu a celého národa. Je to tiež záležitosťou nás — Čechov a Slovákov spoločne žijúcich a hospodáriacich s celou poľskou spoločnosťou.

Strana a ľudová vláda riadiac sa zásadami proletárskeho internacionalizmu vytvorila pre všetkých občanov bez rozdielu na národnostný pôvod a vieroveryznanie podmienky úplnej rovnoprávnosti. Dala nehatené možnosti rozvoja kultúry a osvety národnostným menšinám v ich mateřinskej reči.

V Ľudovom Poľsku žijú a rozvíjajú svoju národnú kultúru: bieloruská, ukrajinská, litovská, ruská, židovská a iné národnostné menšiny. Majú rovnaké práva s celým poľským ľudom. Majú zaistenú plnú pomoc strany a vlády. Na základe týchto práv rozvíja sa život našej menšiny, na základe týchto práv môhla vzniknúť a existovať Kultúrno-sociálna Spoločnosť Čechov a Slovákov žijúcich v Poľsku.

Naša mládež má zaistené vyučovanie v svojej rodnej reči. V tomto školskom období máme 22 základné školy so slovenským vyučovacím jazykom, v ktorých sa učí 1420 žiakov. Máme jednu strednú školu s 91 žiakmi. Je ešte ďalších 5 škôl, kde 144 žiakov učí sa slovenského jazyka ako predmetu. Kvôli ďalšiemu zlepšeniu kvalifikácií učiteľov je v Krakove založený učiteľský ústav, v ktorom 24 učiteľov má možnosť prehľadovania svojich vedomostí v slovenskej reči. Naši krajania na rovnakých právach s ostatnými sú kandidátmi NF do národných výborov.

Naša Spoločnosť vo svojej doterajšej činnosti napriek všetkym omylom, ťažkostiam a chybám má za seba pekný výsledok, či to po stránke organizačnej, kultúrnej alebo osvetovej. Svedčia o tom o. nasledujúce príklady:

V každom jesenom a zimnom období účinkuje 40 amatérskych súborov piesní a tanca, divadelných krúžkov, dychoviek a kapiel. 504 členov týchto amatérskych krúžkov malo 119 vystúpení, ktoré si pozrelo asi 10.500 divákov. Boli organizované v spolupráci s rôznymi organizáciami 45 kurzov, ktoré ukončilo 960 osôb. Boli to také kurzy ako: 26 osvetových kurzov pre dospejlych, ktoré ukončilo 444 osôb, v spolupráci s Ligou žien bolo prevedené 19 kurzov strihu, šitia a varenia, ktoré ukončilo 516 žien. 89 vyznamenávajúcich sa členov divadelných súborov preškolilo sa na zvláštnych kurzoch. Pre potreby divadelných súborov Spoločnosť vydala 28 publikácií. Boli organizované 23 výstavy ľudovej tvorivosti v menšinových strediskách a v krajských mestách. Tieto výstavy prezreli si asi 48.500 osôb. Boli organizovaných 30 výletov a letných táborov, ktorých sa zúčastnilo 1.300 osôb. Na pozvanie Spoločnosti súboru z Československa uviedli 6 predstavení, ktoré si pozrelo asi 14.300 osôb.

Aktív a členovia našej Spoločnosti spolupracujú s inými organizáciami ako napr. Ligou žien a ZMW. Pre našu menšinu vydávaný je časopis „ŽIVOT“ v českej a slovenskej reči. Zapojujúc sa do predvolebnej kampane súboru a divadelné krúžky Spoločnosti zúčastnili sa súťaže na Orale a Spiši, ktoré sa zúčastnili:

8 súborov piesní a tanca, 18 amatérskych divadelných krúžkov,

11 dychových súborov,

8 smyčkových orchestrov.

Naše osvetové a kultúrne miestnosti sú sviatočne vyzdobené a v týchto miestnostiach obyvatelia umiestnili foto-noviny zobrazujúce život tej — ktorej obec a jej úspechy. V predvolebnych stretnutiach s kandidátmi Národnej fronty zúčastňujú sa aj naše súboru, ktoré vystupujú v kultúrnych častiach týchto podujatií.

Práve teraz, keď pôjdeme spoločne k volebným urnám, všetci mali by sme si byť vedomí toho, že to všetko nebolo by možné keby nie internacionalistický postoj strany. Je pochopiteľné, že naša Spoločnosť bez pomoci, ktorú jej preukazuje strana a vláda nemohla by mať dnes tie výsledky, ktoré dosiahla.

Naša účasť v takých organizáciách ako výbory pre výstavbu škôl, poľnohospodárske krúžky, elektrifikácia, účasť vo všetkých organizáciach či už politických, mládežníckych alebo ženských, účasť v uzaváraní záväzkov, nesmie byť len formálna, ale skutočná. Hlavnou úlohou je tu plné zapojenie sa do práce vo svojej obci. Pravidelné plnenie povinnosti voči štátu. Nemôžeme chýbať pri navrhovaní a pripojovaní sa ku všetkým záväzkom, ktoré sú uzavárané v miestach kde

žijeme a pracujeme. Dôležité sú nielen peňažné zbierky, ale aj inou formou môžeme prispiť k rozvoji svojej obce. Napr. na poliach sú kamene, v lesoch drevo a krajanov ochotných k verejným prácam je veľa.

Povinnosťou celého nášho aktív, všetkých našich krajanov je tiež plné zapojenie sa do volieb, hlasujúc na kandidátov Národnej fronty. Malí by sme predsa pamätať, že najdôležitejším činiteľom pri odvodení zdaní našich hiasov je všeobecná úcta a autorita kandidátov, ktorí sa tešia vo svojej obci, takých kandidátov sme navrhovali v rámci výborov Národnej fronty.

O umiestnení na predvolebnych schôdzach na kandidátke Národnej fronty do Snemu a národných výborov, rozhodoval ich politický a spoločenský postoj a dôvera k nim celej verejnosti a nie ich národnosť pôvod alebo vieroveryznanie. A len to je správne. Preto mali by sme potierať všetky nezodpovedné hlasy a našepkávania o zvolení tzv. „svojho“ člena národného výboru, ktorý by nezvládol úkoly, ktoré sú postavené pred členmi národných výborov a bol by len „mŕtvy“ reprezentantom tej alebo inej skupiny alebo národnosti. Kandidáti NF plne si zaslúžia meno členov národných výborov a sú pripraveni splniť svoje tažké úkoly.

Nemôže nám byť ľahostajné ako budú pracovať novozvolení členovia národných výborov, preto povinnosťou našich skupín malo byť už teraz zapojenie sa do práce výborov NF a podporovanie kandidátov NF.

Významnou úlohou predsedov Obvodných výborov a Miestnych skupín, celého aktív Spoločnosti a všetkých členov, je plné podporovanie kandidátov NF a spoločné odovzdanie im hlasov 16. apríla, ako na svojich kandidátov, ktorí doterajšou prácou získali dôveru všetkých.

Volebná základňa celoštátného výboru NF určí úlohy Ľudového Poľska do roku 1965. Všade, kde sa len pozrieme do veľkých alebo malých miest, do hutí, baní alebo tovární, do dedín, všade vidíme ako celý národ svojimi záväzkami zapojuje sa do splnenia načrtutného plánu. Tak isto aj my Česi a Slováci žijúci v Poľsku, všade nájdeme možnosť pomáhať pri odstraňovaní nedostatkov, ktoré možno odstrániť len spoločnou prácou. Aj my, ktorí vidíme pomoc, ktorú dostávame od strany a ľudovej vlády, spolu s celým poľským náromom máme možnosť plného zapojenia sa k realizácii programu NF. Jestvuje úzke spojenie medzi uzneseniami volebnej základnej a činnimi, na ktoré sa pôbral celý poľský národ a v ktorých nemôžeme chýbať ani my Česi a Slováci žijúci v jednej spoločnej vlasti. My všetci s celým poľským náromom máme spoločný cieľ, vybudovanie socialismu a to znamená toľko, aby nám všetkým sa lepšie a radostnejšie žilo. Dôležitým momentom je nás postoj k voľbám a odovzdanie hlasov na kandidátov NF. Každý krajan a krajančík má za úlohu premeniť v činy výzvu celoštátného výboru NF, ktorá znamená všeobecný rozvoj národného hospodárstva a výšiu životného a kultúrneho urovia, mier medzi národnymi, nezávislosť a bezpečnosť Poľska, bratskú jednotu so socialistickým ľabdom, demokraciu a socializmus.

16. apríla všetci spoločne ideme k volebným urnám a odovzdávame svoje hlasov kandidátom Národnej fronty.

ADAM CHALÚPEC

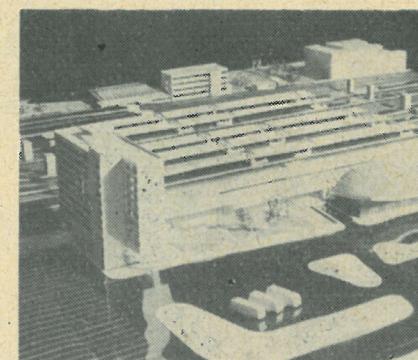
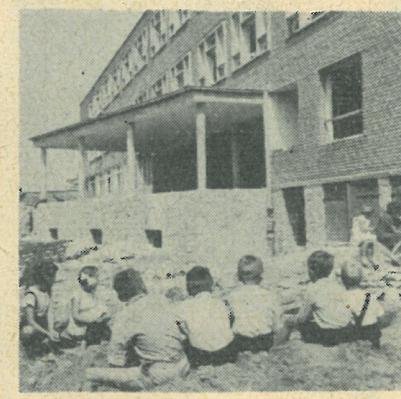
Predsedu ÚV Kultúrno-sociálnej Spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku.

W dniu 28.II.61 r. mitetu FJN, na głosil Przewodniczący OK FJN, Warszawie plebiscyt projektu Platfor-pnarnego siedziby Ogólnym Wyborczym. Al. Zawadzki. nopolskiego Ko-Przemówienie wy-

Plan 5-letni przy- niósł poważną rozbudowę szkol- nictwa ogólnoko- ształcącego. W całym kraju od- dano do użytku szereg nowych budynków szko- nych. Na zdjęciu jedna z nowych szkół w Gdańsku

W latach 1962-65 wybudowa- ny zostanie w Warszawie nowy Dworzec Wschodni. Oto maketa projektu tego dworca

STANISŁAW MAUERSBERG

SEKRETARZ KOMISJI d.s. SZKOLNICTWA Z NIEPOLSKIM JĘZYKIEM NAUCZANIA

O Uchwalie VII Plenum KC PZPR i perspektywach przeprowadzenia reformy szkolnictwa

Podstawowe założenia ustroju socjalistycznego polegają na rzeczywistym sprawowaniu władzy w państwie przez masy pracujące oraz na zapewnieniu dobrotby wszystkim obywatełom poprzez stały rozwój gospodarki i techniki. Założenia te mogą być realizowane tylko przy dostatecznie wysokim stanie oświaty i kultury mas. Masy sprawujące władzę muszą być bowiem należycie oświecone, a postęp gospodarczy i techniczny w świecie współczesnym wymaga od pracowników wysokich kwalifikacji zawodowych.

Przemysł w Polsce Ludowej rozwija się w b. szybkim tempie. Za postępem gospodarczym i technicznym kraju nie nadaje jednak obecny system szkolny. Nasze szkoły opierają się na osiemnasto-wiecznej tradycji wszechstronnego, encyklopedycznego wykształcenia człowieka. Ideał ten już w epoce Komisji Edukacji Narodowej trudny był do urzeczywistnienia, a dzisiaj stał się zupełnie anachroniczny, bo nie sposób opanować w szkole, choćby nawet w znacznych skrótaach, współczesnej wiedzy ludzkiej. Programy nauczania uległy wprowadzeniu licznych zmian od czasów Oświecenia, ale częściej dorzuco do nich nowe treści nauczania, niż rezygnowano z dotychczasowych. Rezultatem tego postępowania jest przeładowanie programów treścią tradycyjnymi w zakresie niemal wszystkich przedmiotów nauki szkolnej. A jeśli do tego zauważymy, że szkoła powinna służyć przyszłości i przygotowywać uczniów do pracy zawodowej, która będą wykonywać dopiero za kilka lub nawet kilku lat — a przemysł i technika zrobią w międzyczasie nowy, siedmiomilowy krok naprzód — to tym pełniej uświadomimy sobie palącą potrzebę wprowadzenia zasadniczych zmian w nauce szkolnej.

Z PRZEMÓWIENIA A. ZAWADZKIEGO NA SESJI OK FJN W DNIU 28.II.1961 R.

Aleksander Zawadzki podkreślił, iż jest faktem niezbitym, że gospodarujemy, produkujemy i żyjemy lepiej niż przed 5 laty. Poszliśmy również znacznie naprzód w ugruntowaniu i pogłębieniu demokracji socjalistycznej w zbiorowym życiu narodu, w działaniu państwa i jego organów.

Nasze osiągnięcia w ciągu ubiegłych lat świadczą dobrinie o olbrzymim wysiłku całego narodu, o słuszności programu Frontu Jedności Narodu, za którym opowiadła się w wyborach w 1957 r. przytaczająca większość społeczeństwa.

Sejm ubiegłej kadencji rzeczywiście był najwyższym organem władzy, ustanawiał prawa i sprawował systematyczną kontrolę nad działalnością rządu i organów administracji państwowej.

Również ogólnie biorąc, pozytywnie ocenić należy działalność rad narodowych. Kompetencje i uprawnienia rad w latach ubiegłych poważnie wzrosły.

Do wyborów idziemy również zarówno z bilansem dotychczasowych osiągnięć jak i wszechstronnym programem dalszego rozwoju kraju.

Omawiając zagadnienia polityki zagranicznej, Aleksander Zawadzki podkreślił wzrost roli i znaczenia Polski w świecie, które m.in. spowodowały, iż ostateczny charakter naszej granicy zachodniej jest powszechnie rozumiany i w gruncie rzeczy uznanany. Naczelna zasadą polityki zagranicznej Polski Ludowej jest umacnianie jedności obozu państwowego i polipszanie i pogłębianie ich współpracy i zarazem współpracy z wszystkimi państwami i ludźmi dobrej woli w świecie, pragnącymi pokojowego współżycia wszystkich państw i narodów.

„Przed Frontem Jedności Narodu i jego komitetami terenowymi staje poważny egzamin — powiedział w zakończeniu A. Zawadzki — egzamin dojrzałości politycznej i organizacyjnej“.

„Sadze, iż możemy z tego miejsca wyrazić przeświadczenie, iż społeczeństwo polskie pójdzie do urn wyborczych z przekonaniem, że oddając swoje głosy na listy Frontu wybierze działaczy, którzy nie zawiodą ich oczekiwani, wybierze prawdziwych reprezentantów ludu polskiego“.

JAK WYBIERAMY RADNYCH I POSŁÓW

16 kwietnia br. odbędą się wybory posłów do Sejmu i radnych do rad narodowych wszystkich stopni — równocześnie. Ludność wiejska głosuje jednocześnie na posłów i na radnych do rad narodowych gromadzkich, powiatowych i wojewódzkich.

Wybory są u nas oparte na zasadach demokratycznych: są powszechnie, równe, bezpośrednie i tajne.

Wybory są powszechnie to znaczy, że bierne prawo wyborcze, czyli prawo wybierania, ma każdy obywatel, który w dniu wyborów ukończył 18 lat — bez względu na płeć, przynależność narodową lub rasową, wyznanie, wykształcenie, pochodzenie społeczne, zawód albo stan majątkowy.

Wybory są równe — każdy wyborca ma jeden głos, a wszystkie głosy mają przy wyborach jednakową wagę.

Bezpośrednie — wyborca głosuje bezpośrednio na posłów i radnych, nie zaś na przedstawicieli, którzy z kolei mieliby wybierać członków Sejmu i rad narodowych.

Wybory odbywają się w głosowaniu tajnym. Tajność głosowania zabezpiecza pomieszczenia w lokalach wyborczych za zasłoną, a karty do głosowania wyborca wrzuca do urny wyborczej w kopercie. Tajność głosowania daje obywatelowi zupełną gwarancję, że nikt nie będzie miał do niego pretensji o to, w jaki sposób głosował.

Nie mają prawa głosowania jedynie chorzy umysłowo oraz pozbawieni prawomocnym wyrokiem sądowym praw publicznych i obywatelskich praw honorowych w czasie trwania pozbawienia praw.

Wybranym na posa może być każdy, kto ma prawo głosowania, jeżeli ukończył 21 lat. Zaś na radnego może być wybrany każdy, kto ma prawo głosowania. Wystarczy więc ukończenie w dniu wyborów 18 lat.

Głosować można tylko osobiście. Dlatego też, żeby umożliwić głosowanie chorym, kalekom i starcom, tworzy się obwody głosowania w szpitalach, sanatoriach, zakładach inwalidzkich i państwowych domach opieki. Ludziom niedołędnym przebywającym we własnych mieszkaniach niewątpliwie pomaga udać się do lokali wyborczych rodzin i miejscowy czynnik społeczny.

Nie jednemu się zdarzy, że nie będzie mógł być w dniu wyborów na miejscu. I ci będą mogli wykonać swoje prawo wyborcze. Mianowicie mogą głosować w obwodzie, w którym będą przebywali w dniu wyborów. W tym celu powinni взять z sobą „zaświadczenie o prawie głosowania“. Mieszkańcom wsi zaświadczenie te wydają prezydium gromadzkich rad narodowych.

Komitety Centralny PZPR — po zbadaniu aktualnej sytuacji w szkolnictwie i wysłuchaniu postulatów nauczycieli, działaczy oświatowych i społecznych — podjął na VII Plenum doniosłą decyzję w sprawie przeprowadzenia reformy szkolnej.

Zmiana dotychczasowego profilu kształcenia wymaga przebudowania programów nauczania we wszystkich typach szkół, tzn. dokonania wyboru wiadomości najważniejszych i najpotrzebniejszych spośród ważnych i potrzebnych, rozszerzenia zakresu nauki przedmiotów zwanych „scisłymi“, wprowadzenia pełnego kursu gramatyki języka polskiego do szkoły podstawowej, rozwinięcia prac ręcznych i zajęć społeczno - użytkowych. Zmiany te były nader trudne do urzeczywistnienia w ciągu 11 lat nauki szkolnej. Postanowiono więc przedłużyć czas nauki na szczeblu podstawowym, wprowadzając ośmioletnią szkołę powszechną, która umożliwi wcielenie w życie postulatów dotyczących nowego programu nauczania.

Upowszechnienie ośmiołasowej szkoły podstawowej podniesie poziom oświetlenia najstarszych mas. Zreformowana szkoła lepiej przygotowująca będzie swych absolwentów do korzystania ze zdobytej kultury i techniki współczesnej.

Wprowadzenie nowej szkoły wymaga dłuższego czasu na opracowanie i wydrukowanie nowych programów i podręczników oraz na należyte przygotowanie nauczycieli, dlatego będzie się dokonywać stopniowo w ciągu kilku najbliższych lat i ostatecznie zostanie zakończone utworzeniem klas ósmych w latach 1966/67 i 1967/68.

Wychodząc z założenia, że wraz z dalszym rozwojem przemysłu wzrastać będzie zapotrzebowanie na fachowców ze średnim i wyższym wykształceniem, uchwała VII Plenum KC postuluje wydatną rozbudowę szkolnictwa zawodowego, szczególnie przykładowego, i stopniowe przekształcenie stosunku ilościowego uczniów szkół ogólnokształcących do uczniów szkół zawodowych aż do takiego stanu, aby na jednego ucznia liceum ogólnokształcącego przypadało 4 uczniów szkół zawodowych (obecnie ten stosunek wyraża się proporcją: 1:2,2).

W życiu gospodarczym Polski Ludowej występują — jak wiadomo — rażące dysproporcje między szybko postępującym rozwojem przemysłu, a powolnym, moźdznie torującym sobie drogę, postę-

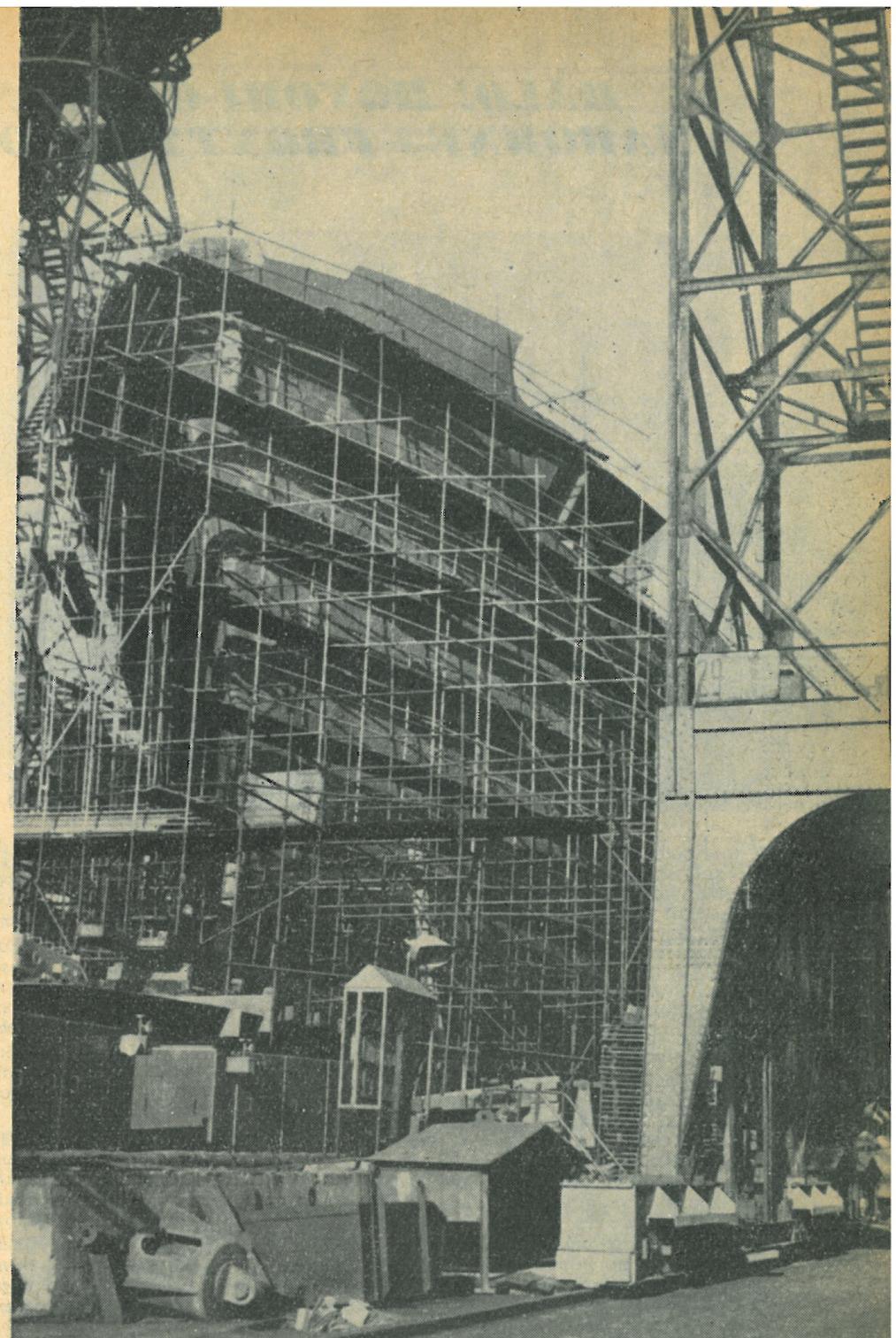
inem rolnictwa. Zwiększenie produkcji rolnej przez lepsze, racjonalniejsze gospodarowanie ziemią jest podstawowym warunkiem poprawy bytu obywateli. Na polskiej wsi pokutuje jeszcze — jakże niesłuszne — przekonanie, że do prowadzenia gospodarki rolnej zbędne są jakiekolwiek kwalifikacje zawodowe, wystarcza tradycyjna wiedza i umiejętności przekazywane z ojca na syna. Trudno się godzić z takimi poglądami w dobie wszechstronnego postępu technicznego, który wciska się w nasze życie i dociera — np. za pośrednictwem kółek rolniczych — nawet do wiejskich chat zagubionych wśród lasów i gór. Komitet Centralny postanowił rozbudować na wsiach dwuletnie szkoły przysposobienia rolniczego do takiego stanu, aby mogły z czasem objąć całą młodzież wiejską nie uczącą się w szkołach średnich.

Uchwała VII Plenum wskazuje więc wymownie na to, że partia dąży do stopniowego upowszechnienia szkolnictwa na poziomie półśrednim i średnim poprzez:

- upowszechnienie 8 klasowej szkoły podstawowej,
- rozbudowanie szkolnictwa średniego, zwłaszcza zawodowego na bazie VIII klasy szkoły podstawowej i objęcie całej młodzieży pracującą szkolnictwem dla dorosłych,
- rozwijanie szkół przysposobienia rolniczego dla młodzieży wiejskiej, która ukończyła szkołę podstawową, lecz nie uczęszcza do szkół średnich.

Uchwała VII Plenum nie ogranicza się do dyrektyw organizacyjnych, lecz wskazuje również na konieczność polepszenia pracy dydaktyczno-wychowawczej naszych szkół. Szkoła musi lepiej przygotować swych wychowanków do współprzedzenia kraju, kształtać czynną postawę młodzieży wobec życia, uczyć samodzielnego i krytycznego myślenia oraz sprawnego posługiwania się zdobyta wiedzą. Szkoła powinna zaszczepiać uczniom idee walki o pokój, rozwijać umiławianie ojczyzny, umacniać przyjaźń z krajami socjalistycznymi i solidarność z ludźmi pracy całego świata.

Węzłowym zagadnieniem realizacji reformy szkolnictwa jest przygotowanie i doskonalenie zawodowe nauczycieli. Nauczyciele będą wcielać w życie uchwały KC; od zabezpieczenia kadrowego szkolnictwa,

Stocznia Gdańską, w której w roku 1960 wodowano 31 statków zajmuje 5 miejsc na świecie. Na zdjęciu: na pochylniach stoczni rosną szkielety nowych jednostek

od wiedzy zawodowej nauczycieli i ich postawy ideowej zależy powodzenie całej reformy.

Uchwała VII Plenum dotyczy całego szkolnictwa w Polsce, w tym również szkół dla mniejszości narodowościowych.

Ministerstwo Oświaty pragnie zapewnić równoczesne wprowadzenie nowych programów dla ośmiołasowej szkoły podstawowej do szkół z polskim i niepoliskim językiem wykładowym. Pewna dodatkowa trudność sprawi wydrukowanie we właściwym czasie dla szkół narodowościowych podręczników dostosowanych do nowych programów, gdyż będą to tłumaczenia podręczników polskich, a proces przekładu znacznie wydłuża cykl produkcyjny książki.

Wraz z przygotowaniem nowych podręczników dla szkół słowackich postępować będą na Spiszu i Orawie terenowe prace organizacyjne zmierzające do ustalenia sieci ośmiołasowych szkół podstawowych ze słowackim językiem wykładowym oraz z równoleglimi klasami z polskim i słowackim językiem nauczania. W ustalaniu tej sieci włączone szkolne będą dążyć do takiego rozmieszczenia pełnych szkół podstawowych, aby uczniowie mniejszych szkół mieli warunki kontynuowania nauki w klasach wyższych w zasięgu przepisowych odległości (do 4 km).

Będzie to zadanie niełatwwe, ponieważ szkoły dla młodzieży słowackiej mają przeważnie niewielkie liczby uczniów a w dodatku są położone w terenie górzystym i zalesionym o trudnych warunkach komunikacyjnych. Dlatego też w przypadkach, gdy najbliższa szkoła ośmiołasowa będzie zbyt odległa od miejsca zamieszkania uczniów, aby można było do niej dochodzić pieszo, rodzice powinni dopomóc swym dzieciom, organizując dla nich systematyczne dojście do szkoły. Być może, że zajdzie również konieczność rozszerzenia internatu w Jabłonce Orawskiej lub nawet zorganizowania nowego internatu przy jednej z większych szkół podstawowych na Spiszu.

Warto się również zastanowić nad profilem kształcenia w Liceum Ogólnokształcącym w Jabłonce, bo podczas gdy w skali krajowej następują znaczące przesunięcia proporcji między szkolnictwem ogólnokształcącym a zawodowym (na korzyść tego ostatniego), to średnie szkolnictwo słowackie ogranicza

(Dokończenie na str. 9)

HALÓ! HOVORÍ OKRESNÝ VÝBOR NÁRODNEJ FRONTY V NOWOM TARGU

V tom období rozbudoval sa Nowotarský obuvný kombinát nákladom 216 mln. zl. a vznikol počet zamestnancov na 4.300 pracovníkov. Končí sa stavba hali hlavného inžiniera v ktorej bude pracovať asi 700 osôb.

Boli rozbudované kameňolomy v Szlachtovej a bol odovzdaný nový závod na spracovanie kamene za 3.007 tisíc zl.

V mliekárenských závodoch v Szaflaroch začala prevádzku výroba lepidla a bolo otvorené mikrobiologické laboratórium v hodnote 1,1 mln. zl.

Bola zavedená mechanizácia v Továrni lepenky v Bielom Dunajci, čím sa zvýšila výrobná kapacita závodu o asi 200 ton ročne pri investičných nákladoch 3.273 tisíc zl.

Podhalanské tkáčko-pletárenské družstvo rozvinulo siel svojich závodov otvorením v Baligáve prádiarni a papučárskej dielne za 650 tisíc zl.

Vinárenské závody PZGS po prevedení nutných investícii zvýšili výrobnú kapacitu a zamerali sa na výrobu muštov a ovoceniek.

Nowotarské závody oblastného priemyslu stavebnych materiálov dali do prevádzky dve betonárne (v Niedzici a Ludźmierzu), ktoré už r. 1960 vyrobili 3 tisíce ton betonárskej výrobky pre stavebnictvo, ako aj rozbudovali a zmodernizovali tehelne a betónárne v Nowom Targu nákladom 4.867 tisíc zl.

V oblasti polnohospodárskych investícii boli zrealizované nasledujúce plány za sumu 16.263 tisíc zl.: 31,6 km príkop na lúkach, zmeliorovaných 230 ha ornej pôdy, zregulované 10,5 km potokov a 595 ha lúk prispôsobené k plnému využitiu. Z prostriedkov investičného plánu, za finančnej pomoci z oblastných rozpočtov a spolupráce obyvateľov boli zelektrofikované za sumu 27.038 tisíc zl 35 obcí, tak, že dnes využívajú elektrický prúd 59 obcí.

Ako dôkaz rýchleho tempa elektrofikácie deň je treba porovnať terajší stav so stavom z r. 1939 kedy len 6 obcí bolo zelektrofikovaných.

HALÓ!
TU REDAKCIA „ŽI-
VOT“.
NAŠI ČITATELIA Z
VÁŠHO TERÉNU ZA-
UJÍMAJÚ SA O TO,
ČO V OBDOBÍ PO-
SLEDNEJ KADENCIE
VYKONAL OKRESNÝ
NÁRODNÝ VÝBOR.
JEDNÝM SLOVOM
ČO BOLO?

Vďaka finančnej a materiálnej pomoci štátu vznikla polnohospodárska výroba, vznikol počet bravov, dobytku a hydin, čo značne zvýšilo hospodársku a životnú úroveň obyvateľstva.

Bol utvorený Fond rozvoja polnohospodárstva, boli zvýšené investície v polnohospodárstve, organizovaných 96 roľníckych kružiek, ktoré disponujú asi 200 polnohospodárskymi strojmi rôzneho druhu a týchto strojov je stále viac.

Nákladom 21 mln zl bolo znovuvystavaných 15 mostov, ako aj opravené a postavené 32 km ciest a zároveň opravené poľné cesty v dĺžke 137 km.

V rokoch 1958—1960 bolo dané do prevádzky 71 maloobchodných predajní, 16 reštaurácií a jedálni a vybudované 5 skladov čo v značnej miere prispelo k zlepšeniu zásobovania miestnych obyvateľov a návštevníkov.

Na bytovú výstavbu v rokoch 1959—1960 bolo vynaložené 90 mln. zl. Za túto sumu bolo odovzdané 3 tisíc obytných miestností v mestách a dedinách. Súkromná bytová výstavba na dedinách vynesla 74,5 mln. zl.

V obore komunálnych služieb prevádzajú sa ďalšie vodoinštalačné a kanalizačné práce v Nowom Targu a Szczawnici, buduje sa vodovod v Bukowine Tatrzanskiej. Okrem toho bola zavedená primorská doprava a zvýšený počet spojov PKS o 131.

Realizujúc program Národnej fronty bolo vybudované 18 školských budov a započaté stavby ďalších 6 škôl nákladom 23.825,5 tisíc zl.

V obore zdravotníctva bolo odovzdané do prevádzky detské oddelenie z 28 lôžkami, boli zriaďané ďalšie 4 zdravotnícke strediská a zvýšený o 90 osôb počet lekárov rôznych špecializácií.

Tento neúplný obraz úspechov mohli by sme mnohokrát znásobiť rôznymi menšími výsledkami.

REDAKCIA „ŽIVOT“: BLÍŽIA SA VOBY DO NÁRODNÝCH VÝBOROV NA NOVÉ OBDOBIE. AKÉ ÚLOHY STOJA PRED NOVÝMI NÁRODNÝMI VÝBORMI V OKRESE NOWY TARG? CO BUDÉ ŽIADAŤ OD NOVÝCH NÁRODNÝCH VÝBORMOV NÁRODNÁ FRONTA, A AKÉ SÚ PERSPEKTÍVY ĎALŠIEHO ROZVOJA OKRESU, DEDIN, MIEST A SÍDLISK? SLOVOM ČO BUDÉ?

Okresný výbor Národnej fronty:
V OBLATI PRIEMYSLU PREDVÍDA SA:

— ďalšiu rozbudovu najväčšieho priemyselného objektu Nowotarského obuvníckeho kombinátu. Po ukončení stavby NOK, ktorého rozpočtový plán bude činiť 388 mln. zl, bude sa vyrábať 7,5 mln. párov topánok ročne a počet zamestnancov spolu s výrobou náhradných dielov pre obuvnícke stroje (odd. hlav. inž.) stúpne na asi 7.500 pracovníkov.

— ukončenie výstavby v Rabke za 10 mln. zl,
— ukončenie stavby masových závodov v Rabke v rozpočtovej hodnote 8 mln. zl,
— ukončenie stavby mäsových závodov v Czarnom Dunajci, celková hodnota stavby asi 2,2 mln. zl.

V OBORE SLUŽIEB:

Vzrast priemyselnej výroby. Na trh bude dodane väčšie množstvo elektrických prácok, ľadníček, televízorov, rádioprijímačov, ako aj veľa iných zmechanizovaných predmetov — potrieb pre domácnosť, čo vyzvolá nutnosť otvorenia oprávňených týchto predmetov.

V budúcej päťročnici predvída sa otvorenie opravárenských dielni v Nowom Targu, Rabke, Jabłonke, Czarnom Dunajci, Krościenku a Szczawnici. Tieto dielne budú k službám verejnosti, ktorá nebude nútensá ako doteraz odnosiať stroje k oprave do Nowego Targu, Zakopaného alebo do konca do Krakowa.

Zároveň v obore nepriemyselných služieb (kardináctvo, hodinárstvo atď.) predvída sa ich rozšírenie, zvlášť v obciach a sídliskách.

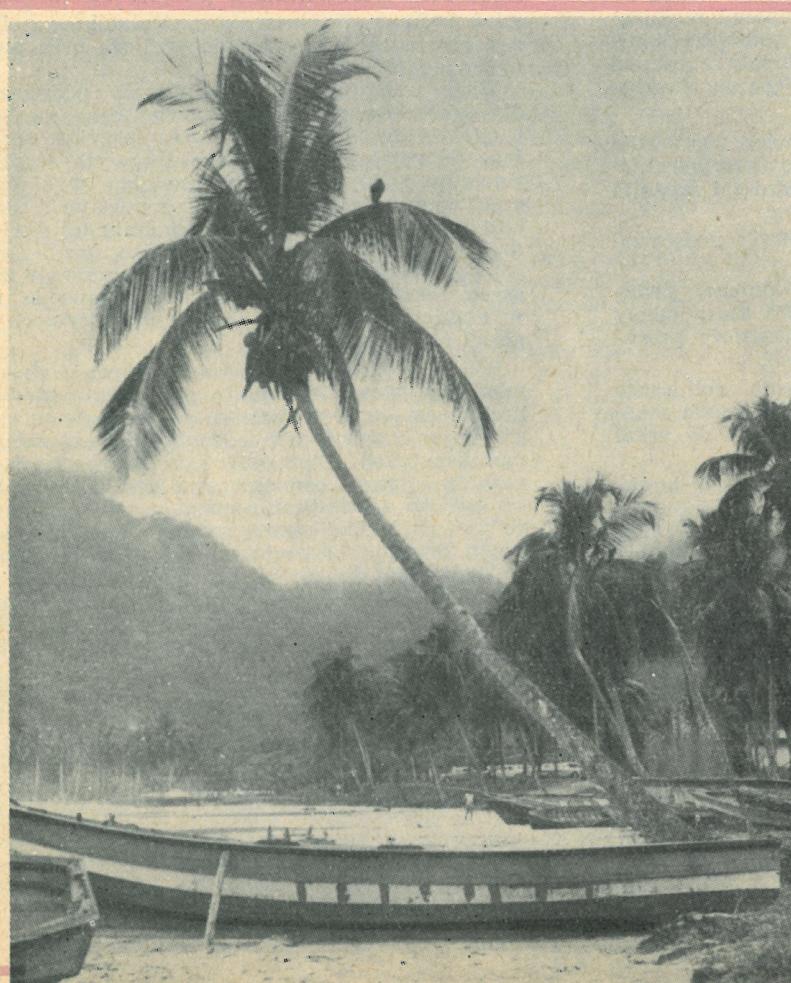
V snahe vyjsť čím viac v ústrety roľníkom predvída sa zlegalizovanie jestvujúcich a nelegálne pracujúcich na území jednotlivých dedín kováčov, zámočníkov, rymárov, tesárov, murárov, opravární hradobárskej strojov, šijacích strojov atď. Ústredné orgány vydali v poslednom čase nariadenia týkajúce sa ďalekosiahlych úľav v oceňovaní odborných kvalifikácií a v tejto chvíli remeselník pracujúci na dedine má možnosť získať povolenie k výkonávaniu svojho remesla aj keď nemá patričné kvalifikácie.

Je nutné, aby roľníci, ktorí sa to týka, ako aj neroľníci bývajúci na dedine využili tieto výhody.

V OBORE POLNOHOSPODÁRSTVA

Základnou úlohou národných výborov a súkromne hospodáriacich roľníkov bude zvýšenie hektárových výnosov 4 druhov obilia, tento by mal činiť 13,1 q z ha oproti 11,8 q v r. 1960, ale aj náležité obhospodárenie lúk a pastvín. V súvislosti s tým bude treba ornú pôdu položenú vysoko v horách, kde úroda je nízka a orba spôsobuje silnú eróziu pôdy a jej vyjalonenie, premeniť na lúky a pastviny.

(Dokončenie na str. 8)

KOKOSOVÉ BOHATSTVO

V kraji Wentšang na ostrove Hainan (južná Čína) predstavujú kokosové orechy hotové bohatstvo.

Ked' si predstavíme, že jedna kokosová palma dožije vyše 100 rokov, l'ahko vypočítame, že za tento čas dá úrodu až 20 tisíc plodov. Z nich sa môže vyrobniť vyše 1.150 kg kokosového oleja. Za ten istý čas len z „vlasov“ orechov sa dá vyrobniť až 750 kg vysokokvalitného kokosového lana. Zo škrupiny sa zase vyrezávajú jemné umelecké predmety. Kmeň palmy dáva výborný stavebný materiál.

Ked' idete palmovým hájom, zacítite zvláštnu vôňu. Pochádza z vyšedesiatich fabrík, v ktorých sa spracúvajú kokosové orechy. Tu vyrobené kokosové rezy dávajú výbornú surovinku pre výrobu bonbónov. Kokosový olej je veľmi chutným jedlým olejom. Okrem iného tu vyrábajú mydlo, korenie, ba i víno.

Pod samými palmami môžete vidieť množstvo žien, ktoré z kokosových „vlasov“ vyrábajú pevné laná. Tie sa používajú najmä na lodiach, lebo sú odolné proti morskej vode.

BOJ S HADOM

Errico okolo v oku s pytonom. Domorodci pocitujú poverčivý strach pred hadmi. Preto Errico musí prvý pochytiť hada.

„Je to veľmi jednoduché — hovorí Errico — a nie priliš nebezpečné. Stačí len unikat hadej papuli. Hoci není jedovatá predsa má ostré zuby. Potom je treba vystihnúť pravý moment, aby ho chytiť hneď za hlavou, tak, aby nemohol obrátiť hlavu a dosiahnuť.“

Errico sa väča po zemi nepovoľujúc chmat, to znamená nepuštajúc z rúk hadi krk. Obrovský plaz snaží sa oboťať človeka svojimi prstencami. Ale v tej chvíli pribiehajú Erricovi pomocníci. Boa, roztiahnutý v celej dĺžke, bude teraz zavretý vo vreci a bude tam pokojne ležať.

Ešte pred niekoľkými rokami Errico zaoberal sa chytaním zvierat pre zoologické záhrady. Mal veľa práce zvlášť v prvých rokoch po vojne, počas ktorej zoologické záhrady hodne utrpeli a preriedili sa. Errico lovil levy, hrochy, hyeny niekedy dokonca malého slona; posielal ich lietadlami do Ríma, do Hamburgu, do Londýna a Chicago. Robil dobré obchody. Ale prišiel čas, že zoologické záhrady mali opäť komplety zvierat. Dnes Errico loví pavíany a malé opičky: menšia námaha, menší obchod. Posiela zvieratká do laboratórií v Amerike, kde ich používajú k výskumom s očkovacími látkami Salka proti detskej obrne. Ale, samozrejme, keď sa mu podarí stretnúť v džungli peknú ukážku hada boa nedovolí mu utiecf. „On nie je jedovatý“ — hovorí Errico — „treba ho len chytiť za krk, tak, aby nemohol hrýzť a ani na chvíliku nepovolil. Vôbec nevadí, že sa ovinie okolo tela: dovolte mu to, najhlavnejšie, aby nepovolil chmat na krku. Prevráti vás na zem, začne stískať, trošku vám vyrazí dych, ale aj tak ho držte. Pokým had stačí vám polámať kosti v svojich pletencoch — pribehnú chlapci a všetko je v poriadku.“

- MOŻNA WĘDROWAC W TATRY ZACHODNIE
- NOWE PRZEJŚCIA W BIESZCZADACH I KAR-KONOSZACH
- PROJEKT UPROSZCZENIA FORMALNOŚCI ZAGRANICZNYCH DLA TURYSTÓW

W bieżącym roku poważnie rozszerzony został obszar objęty polsko-czechosłowacką konwencją turystyczną.

W sprawie tej zakończono obecnie rokowania.

Delegacji polskiej przewodniczył dyrektor departamentu konsularnego MSZ J. Roszak. Porozumienie zostało podpisane w Pradze 14 bm. Przewiduje ono — jak poinformował korespondent PAP dyrektor J. Roszak — poważne rozszerzenie możliwości uprawiania turystyki w pasmach górskich na naszej południowej granicy.

Po pierwsze: dotychczasowy okrąg turystyczny w Tatrach rozszerzony zostanie o Tatry Zachodnie. Można już będzie po stronie słowackiej wejść na bardzo interesujące pod względem turystycznym Roháče oraz na Osobitą. Do dyspozycji będą w tym rejonie schroniska na Zverovce i w Oraviciach. Dla obywateli czechosłowackich otwarty będzie rejon ograniczony od północy szosą od Jablonki aż po Nowy Targ, z Doliną Czechosłowacką włącznie. Otwarte zostanie przejście graniczne przez Kasprów Wierch.

Po drugie: do obszaru objętego konwencją turystyczną włączony zostaje rejon wielkiej Oravskiej Zapory Wodnej, znajdującej się pod Babią Góra. Otwarte mają być też dla turystów drogi prowadzące do tej zapory od strony Tatr Zachodnich.

Po trzecie: w paśmie Bieszczad otwarte zostanie przejście przez Przełęcz Dukielską, z tym, że nasi turyści będą mogli docierać aż do miasta powiatowego Świdnik, zaś obywatele CSRS — do miejscowości Dukla po polskiej stronie, związanej z historią wyzwolenia Czechosłowacji w czasie minionej wojny.

W wyniku podписанego porozumienia można się spodziewać dużego ożywienia ruchu turystycznego w Karkonoszach.

Utworzono tu nowy okrąg obejmujący konwencję turystyczną: obejmuje on m.in. Szpindlerowy Mlyn, Piec pod Śnieżką, Szklarską Porębę i Karpacz. Udostępniamy też dla wycieczek czechosłowackich Góry Stołowe i Góry Bystrzyckie z uzdrowiskami Kudowa i Polanica, a także Kłodzko, Jeziorko Otmuchowskie.

Interesującą nowością jest otwarcie w Karkonoszach szlaku, który będzie nosić miano „drogi przyjaźni polsko-czechosłowackiej“. Szlak ten będzie wieść od Szrenicy na wschód granicznymi szczytami na trasie liczącej około 50 km. Na drodze tej jedynym wymagany dokumentem jest dowód osobisty — bez żadnych przepustek. Nowe okrągi turystyczne zostaną otwarte już w czerwcu br.

Zniesione mają być tzw. karty turystyczne: wystarczać będzie jedynie przepustka wydana przez MO. Ta 6-dniowa jak dotychczas — przepustka ważna będzie przez 3 miesiące i obejmować będzie dwa okrągi turystyczne. Tak więc będzie można spędzić np. 3 dni w Tatrach Słowackich, a pozostałe 3 dni wykorzystać po czeskiej stronie Karkonoszy lub nad Ząbkowicami.

Uprószczone ma być też system przydzierania dewiz dla turystów. Zamiast czeków podróżnych, które turyści musieli wymieniać w bankach czechosłowackich, otrzymywać mogą oni od razu gotówkę w dotychczasowej wysokości 50 koron dziennie. Przepisy celne przewidują, że od cła zwolnione będą towary nabycie w CSRS za połowę przydzielonej sumy, zgodnie z liczbą dni faktyczne spędzonych po drugiej stronie granicy.

VŠETCI VOLÍME K

WŁADYSLAW GO-
MUŁKA — I SEK-
RETARZ KC PZPR,
KANDYDUJE DO
SEJMU Z OKREGU
WARSZAWA — PRA-
GA

Wprowadzona po VII Plenum Komitetu Centralnego naszej partii linia generalna naszej polityki wewnętrznej również nie wymaga zmian. Zdala ona bowiem „na piątkę” egzamin życia. Każdy obywatel którego sumienie nie jest obciążone przestępczą działalnością, czuje się wolny od strachu. Organy porządku publicznego i wymiar sprawiedliwości przestrzegają surowo zasad praworządności socjalistycznej. Panują u nas powszechnie szerokie swobody demokratyczne. Nie pozwalamy tylko i nigdy nie pozwolimy na działalność wymierzoną w podstawy ustroju Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i sprzeczną z polską racją stanu. Jest to nasz świętym obowiązkiem wobec klasy robotniczej i całego narodu.

(Fragment z przemówienia Wł. Gomułki na spotkaniu z mieszkańcami Warszawy w dniu 18 bm.)

KANDYDACI DO SEJMU WOJ. KRAKOWSKIEGO

JÓZEF CYRANKIE-
WICZ — PREZES
RADY MINISTRÓW,
CZŁONEK BIURA
POLITYCZNEGO KC
PZPR.

LUCJAN MOTYKA
— I SEKRETARZ
KW PZPR W KRA-
KOWIE

STEFANIA PI-
NIK Z JABLONY
WY TARG, KANDI-
DAT DO WRN

A. Zariadiť verejn-
né kúpele pre ľah-
ší výber.

B. Organizova-
ť jednorocnú ročníku
školu.

C. Bojovať s opil-
stvom. Verejné za-
bavy majú byť be-
vodky. Obchody ne-
dajte.

FRANCISZEK CHOWANIEC ROL-
NIK Z JABLONKY, OKRES NO-
WY TARG, KANDIDAT DO WRN.

Otecok sú desiatky, vsetky doležité a tažko je vybrať tie tri. Nás „život“ napiše, že po prvý treba vyriešiť otázkou vyvlastenej pôdy pre priehradu a cestu Jablonka — Zubrzyca. Osem rokov ľudia nemajú

JAKUB CHUDOBA
— PREDSEDA OK-
RESNEHO VÝBO-
RU ROLNICKÝCH
KRÚZKOV V NO-
WOM TARGU, KAN-
DIDAT DO PRN

JAN MAJERCZ-
KOLA NIEDZICY OK-
RES NOWY TARG, KANDI-
DAT DO PRN

Nás budúci národný výbor čaká velá práce. Doterajši výbor urobil mnoho a my predsa musíme urobíť ešte viac.

HELENA KARKOSZKA ROLNIK
Z ŁAPSZ NIŻNYCH OKRES NO-
WY TARGA KANDIDAT DO
PRN.

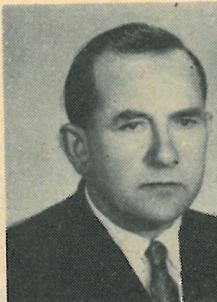
Chcela by som od-
povedať len na dve
otázky a tuzim zre-
alizoval tieto v mo-
jej kadencii. Je to
stavba cesty cez
obec a stavba novej
školy v Łapsach Niżnych. Ľudia dali
tu už všetko čo bo-
lo možné. Potrebujeme finančnú po-

ROZALIA STRA-
CZEK — ROLNIK
Z NIEDZICY OK-
RES NOWY TARG,
KANDIDAT DO GRN.

WENDELIN GOLAK
— RIADITEĽ ŠKO-
LY SO SLOVEN-
SKÝM VYUČOVA-
CIM JAZYKOM
NIEDZICA OKRES
NOWY TARG, KAN-
DIDAT DO GRN.

VILÉM TOME-
KOLA KSSČAST
OKRES ŁASKI
MRN.

Ve spolupráci s
krajskými orgánmi
budú pracovať na
prospech celého obla-
vodu. Dodržovanie

JOZEF SZPAK — LEŚNY SPRAV-
CA Z LIPNICY MAŁEJ, OKRES
NOWY TARG. KANDIDAT DO
PRN.

1. Budem sa sna-
žiť, aby hned po
Zubrzycy bola ze-
lektrifikovaná nasa
obec Lipnica.
2. Možno sa mi po-
darí, aby konečne
danové knihy pre
našu obec boli
správne, aby ten
kto má málo nepla-
til viac a naopak.

JAN KOWALIK —
PREDSEDA OB-
VODNEHO VÝBO-
RU KULTÚRNO-SO-
CIÁLNEJ SPOLOC-
NOSTI CECHOV A
SLOVÁKOV V PO-
SKU NA ORAVE,
KANDIDAT DO
GRN V ZUBRZYCY
OKRES NOWY TARG,
KANDIDAT DO GRN.

STANISŁAW GRU-
DZIEN — PREDSEDA
GS Z ŁAPSZ NIŻNYCH,
KANDIDAT DO GRN.

Místní národní vý-
bor ve spolupráci
s občany učinil ve-
ži mnoho a nesl
klamal důvěru ote-
čanů.

Podrobně jsem Ce-
tom napsal v min-
Po

KANDIDÁTOV FJN!

(HESLO Z VOLEBNEJ VÝZVY SPOLOČNOSTI KULTÚRNO-SOCIALEJČECHOV A SLOVÁKOV V POESKU)

MARCZYK ROLETY, OKRES NO-
DIDAT DO PRN.

majú predávať de-
tom ani víno. Ro-
dičia nemali by
brať na svadby detí,
ako aj dovoľovať
chodiť im na zaká-
zane filmy a dovo-
ľovať sledovať tele-
vízny program pre
dospejších.

STANISŁAW STAŃCZYK — TAJOMNIK OKRESNEHO VÝBORU ZSL NOWY TARG, KANDIDÁT DO PRN

STEFAN KEPA — TAJOMNIK PREZIDIUM PRN, NOWY TARG, KANDIDÁT DO PRN

JOZEF BUBIS — PREDSEDA OKRE-
SNEHO VÝBORU ZMW V NOWYM TARGU, KANDIDÁT DO PRN

FRANCISZEK KU-
BACZKA — ROLNIK
ZO ZUBRZYCE
GORNEJ, KANDI-
DAT DO PRN

JAN MATEJKA — TKADLEC, BYTEM
ZELÓW, KANDI-
DUJE DO MRN ZE-
LOW, POW. ŁASK.

A. PERLIKOWSKI — PREDSEDA GRN KLESZCZOW, BYTEM ANTONIOW-
KA, KANDIDÁT DO GRN KLESZ-
CZOW

EMIL SLOBODA — ROLNIK, BYTEM
ZELÓW, KANDIDÁT
DO MRN — ZE-
LOW, POW. ŁASK.

EDMUND POSPI-
SIL — ROLNIK, BY-
TEM V KUCOVE, PREDSEDA KOLA
KSNC A S, KANDI-
DUJE DO GRN — KLESZCZOW.

PREDSEDA
VITEM, ZELÓW,
KANDIDÁT DO

iných významných
strany a vlády budú
se snažiť o zvýšení
svotní úrovne celé
československej veřejnosti.

GIEWSKI —
ZELÓW, BY-
TENOVÉ DO
RES ŁASK.

ém čísle „ZIVOTA“. V této práci nám
vždy aktívne a
ochotne pomáhali
lenové Kultúrno-socia-
lní Společnosti Čechů a Slováků v
Pošti.

OKRÉG NOWY SĄCZ — MANDATOW 7

(W skład okręgu wchodzą: M. Nowy Sącz, M. Zakopane, P. Limanowa, Nowy Sącz, Nowy Targ).

1. WŁADYSŁAW BIĘNKOWSKI — przewodniczący Rady Ochrony Przyrody
2. WŁADYSŁAW CABAJ — prezes WZ Kółek Rolniczych
3. ZBIGNIEW GERTYCH — dyrektor Inst. Nauk.-Badawczego

POSŁOWIE NA KTÓRYCH GŁOSUJEMY

4. JULIAN JAWORSKI — sekretarz WK SD Kraków
5. TERESA ŁUKASZCZYK — kierownik Wydz. Roln. Prezydium PRN w Nowym Targu
6. JAN SHNEIDER — rolnik, prezes PK ZSL
7. ZBIGNIEW MACURA — przewodniczący PPRN w Limanowej
8. STANISŁAW BOGUSZ — tokarz w parowozowni głównej Nowy Sącz
9. WŁADYSŁAW RYTEL-KUC — dyrektor Państw. Ośr. Hodowli Zarodowej w Jodłowniku.

OKRÉG PABIANICE — MANDATOW 5

(W skład okręgu wchodzą: M. Pabianice, Zgierz, Pow. Bełchatów, Łask, Łódź)

1. ZENON NOWAK — wiceprezes Rady Ministrów
2. BRONISŁAW DRZEWIECKI — członek NK ZSL
3. JAN WARZECZA — agronom, zastępca kier. Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa Prezydium WRN

4. MARIA ŚWIĄTKOWSKA — chemik, kier. działu w ZPB im. Bojowników Rewolucji 1905 r.
5. MARIA FORNALCZYK — brygadierka Zbierskich ZAKi. Przem. Odzieżowego
6. KAROL PAWEŁCZYK — księgowy, przewodniczący rady zaki. ZAKi. Przem. Bawienianego w Bełchatowie
7. RYSZARD KRAUZE — dyrektor Technikum Rolniczego w Sędziejowicach.

1. S velkým záujmom po-
čúvajú občania Ľapsz Niž-
nych slová kandidátov do
národného výboru.

2. Pred schôdzou debatujú aktivisti Leniowscí Zbigniew z Chyžného a Jozef Sýkora na večernom stretnutí.
3. Predstaviteľ UV Spoločnosti Dereš stretol sa na Orave s kandidátmi do Okresného výboru v Novom Targu Józefom Szpakom z Lipnice Malej a Franciszkom Kubačkom zo Zubrzyce Górnnej.
4. Ideme neskoro v noci zo schôdzky domov s vedomím, že máme dobrých kandidátov Národnej fronty. Všetci budeme im pomáhať v práci pri zveladení našich obcí.

Druhým dôležitým úkonom súvisiacim so zvýšením hektárových výnosov bude obhospodárenie nízkoužitkových pastvín (hole) zvlášť v Gorcoch, zaoránim a zasiatím príslušnou miešankou trávy.

So zvýšením úžitkovosti pôdy spája sa aj regulácia vody v pôde. V súvislosti s tým investičné náklady na melioráciu vynesú 56,2 mln. zl. Za túto sumu bude zmeliorizované a zdrenované: 1.818 ha ornej pôdy, 420 ha lúk a pastvín, a počíta sa s obhospodárením 2.750 ha pastvín. Melioračné práce budú však prevádzané len tam, kde nowotarski obyvatelia vyjdú v ústrety t.j. budú sa finančne podieľať na melioračných nákladoch, ako aj v rámci brigád zaistia neoborné pracovné sily.

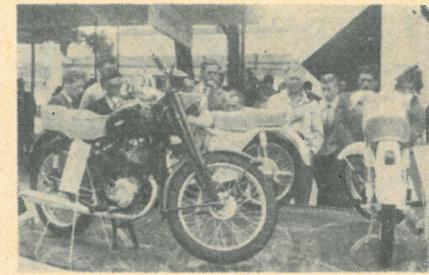
V rokoch 1961—1965 roľníci obdržia tiež väčšie množstvo umelých hnojív a cementu na stavby silážnych jám a hnojárni. Je len samozrejmé, že tieto prostriedky značne prispejú k zvýšeniu polnohospodárskej výroby ako aj k rozšíreniu kravínovej základne a tým istým k rozvoju chovu dobytka. Pre dobytok bude postavená nová liečebňa v Krościenku. Budú značne rozšírené služby chovateľom dobytka ako vyšetrovanie, preventívne štepenie, inseminácia — bude postavená inseminácia stanica v Rabie Wyżnej a insemináčne stredisko pre ovce. Zvýši sa chov hydin, zvlášť sliepok, zvýšením výroby kurčiat vďaka novej umelej liahni v Nowom Targu, ktorá mala byť odovzdaná r. 1961. Hlavnou úlohou pre no-

Stavba „Agronomówki“ v Jabłonke. Pri spoločnej práci Józef Suwada a Ján Sarnak.

Stále viac nových polských automobilov na nových spojoch PKS.

Obyvatelia Spiša a Oravy stále viac kupujú motocykle polskej výroby.

Lekáreň v Jabłonke dobre zásobuje liekmi oravskú verejnosc.

wotarský okres je popri meliorácii, ktorá má veľký význam pre polnohospodárstvo — elektrifikácia. Na tomto úseku má nowotarský okres väzne nedostatky. Náklady z terenného plánu určené na tento cel, vynesú 25,1 mln. zl, výsledkom čoho malo byť zelektrifikovanie ďalších 24 obcí, tak, aby ku koncu r. 1965 bolo zelektrifikovaných 83 obcí. Tieto práce však budú prevádzané predovšetkým v tých obciach, ktoré plnia svoje povinnosti voči štátu.

K rozvoju polnohospodárstva vo veľkej miere prispieje fond rozvoja polnohospodárstva, ktorého príjmym dosiahnu 62.477 tisíc zl. Z tejto čiastky 80% malo byť určené na mechanizáciu polnohospodárstva, čo zvýši stav hospodárskych strojov a hospodárskeho náradia o: traktory so súpravami hospodárskych strojov — 40 obliné a hnojivové sejačky — 50 kosačky a žacie stroje — 50

worki 8 km, Nowy Targ — Jabłonka — Zubrzyca Góra 20,8 km, Nowy Targ — Jurgów 10 km, Niedzica — Trybsz — Groń 21 km a Skomielna Biala — Rabka — Mszana Dolna 15 km. Modernizácia cest zahrnuje skoro všetky štátne cesty, zistujúc takto patričné dopravné podmienky tej kategórie cest pre hospodárske účely, ako aj účele rekreatív a turistiky. Tieto práce sú oceňované na 66 mln. zl.

— ďalšiu stavbu cesty Nowy Targ — Jabłonka — Zubrzyca — Zawoje — Żywiec na úseku zo Zubrzycy cez priesmyk Babiej hory — „Kroviaku“ do Zawoi v dĺžke 1,5 km, nákladom 2,8 mln. zl. Táto cesta má veľký význam pre spojenie do Slezskom.

— prestavba cesty Nowy Targ — Jurgów na úseku Bialka — Kaniówka dĺžka 1,8 km nákladom 3,2 mln. zl, táto investícia dovolí predĺžiť autobusové spojenie na linke Nowy Targ — Bialka, až do Jurgowa,

— prestavba povrchu cesty na lepšiu (kocka) cesty Nowy Targ — Jabłonka v Nowom Targu na úseku od železničnej trati do križovatky so štátnej cestou č. 15 Warszawa — Morskie oko dĺžka 1,1 km, nákladom 2.800 tisíc zl.

18 mln. zl z investičných pôžičiek je určené na stavbu pevných mostov na obecných cestách, ako aj na pokračovanie vo výstavbe cesty Raba Wyżna — Harkabuz v dĺžke 5 km, ktorá umožní težko časti Oravy vlakové spojenie Zakopane — Krakow ako aj zaistiť lepšie spojenie s ostatným okresom.

Ako príklad uvádza sa, že v r. 1961 bude dokončená stavba mostov v Lasku a Czarnom Dunajci a započatá stavba mostov v Doline Chochołowskej a Witowej. V budúcom rokoch v rámci päťročného plánu budú sa stavat ďalšie mosty podľa finančných možností investičného plánu, ktoré poskytne štát a podľa plánov ONV. Okrem toho štát (ONV) prizná výdatnú finančnú pomoc na stavbu a prestavbu okresných cest ako aj ich opravy a opravy mostov tým národným výborom, ktorých obyvatelia zaviažu sa odpracovať horeuvezené práce v rámci brigád. Na prvom mieste budú národné výbory, ktoré už vykonávajú práce napr. oprava cesty Huba-Maniowy, Ratutów—Nowa Bystra, Leśnica-Bukowa a iné.

Okresný výbor NF očakáva, že najmä nové obecné nár. výbory viac ako doteraz budú dbať o opravu a správne udržovanie okresných cest, z ktorých mnohé sú v zlom stave lebo im chýba správna starostlivosť o ne. Konanie tejto povinnosti nemalo byť namáhavé nakoľko obecné nár. výbory určujú každoročne na opravu cest (najmenej) 2/3 príjmov zo svojho fondu.

Pre zlepšenie telefónnej prevádzky v Nowom Targu bude vystavená moderná, automatická telefónna ústredňa nákladom 4.462.000 zl, ktorá odstráni všetky doterajšie nedostatky.

V oblasti televízie nastane rozšírenie okruhu a podmienok príjmu televízneho programu v nowotarskom okrese následkom prevzatia televíznej stanice v Zakopanom štátnej televíziou v Katowiciach, ktorá prevedie patričné investície.

V roku 1961 bude ukončena stavba garáži PKS, ktorej celkové náklady vynesú 10,6 mln. zl. Tieto zaistia normálne pracovné podmienky zamestnancom podniku a zároveň pričinia sa k rozšíreniu spojov, nakoľko po odovzdaní do pre-

„ŽIVOT“ HOVORI S FJN V NOWYM TARGU.

Najbližšia päťročnica v okrese

stroje na vykopávanie zemiakov	— 200
mlátačky	— 250
elektrické a výbušné motory	— 100

Menované značné finančné prostriedky zo štátnej pokladne sú určené o. i na melioráciu roľníckych pozemkov, elektrifikáciu dediny, Fond rozvoja polnohospodárstva a zavízajú polnohospodárov tak zákonmi ako aj morálne, aby včas a presne plnili dodávky obilia a ostatných polnohospodárskych výrobkov.

Výsledkom vzrastu zamestnanosti, zvýšenia cien polnohospodárskych výrobkov, ako aj zrušenia rozpätia cien medzi polnohospodárskymi a priemyselnými výrobkami, napr. pred 1939 na vlakový lístok z Nowego Targu do Krakova bolo treba predať 200 vajec, dnes len 25 do 30 ks, sú veľké spoločensko-hospodárske premeny na dedine, vidiť súčasné zvýšenie životnej úrovne. Vzrast životnej úrovne potvrdzuje nákup aj takých tovarov, ako motorky, ktorých bolo v r. 1958—1960 predaných 1.019 ks, elektrických pračiek 1.767 ks, rádioprijímačov 1.325 ks. Pred r. 1939 tieto predmety vobec neboli na dedine — nebolo ich začať kúpiť. Predvída sa, že v budúcom rokoch obyvatelia dedin kúpia: 295 ks ťažničiek, 2.100 ks motoriek, 3.800 ks pračiek, 480 ks televizorov, 2.950 ks rádioprijímačov.

DOPRAVA A SPOJE

Národné výbory a iné štátne orgány budú snažiť ľaďalej zlepšovať stav cest ako aj zlepšovať dopravu v okrese.

Na štátnych cestách v rámci investičného plánu budú vystavene mosty v Jabłonke, Dębnie na rieke Dunajec, Niedzicy, Rabke — Zarytem, Ludzmiere na potoku Rogoźnik a viadukt v Nowom Targu, nákladom 15 mln. zl.

Okrem toho z dôležitejších prác predvída sa: — modernizáciu povrchu cesty Nowy Targ — Szczawnica v dĺžke 25,5 km, Szczawnica — Ja-

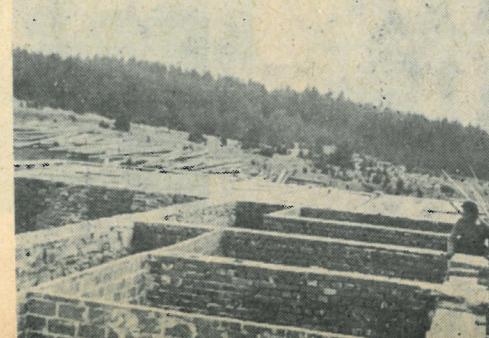

Češi a Slováci v rámci záväzku odbudovujú Varšavu.

Súbor zo Spiša vo Varšave.

Pre naše deti staváme stále nové školy.

vádzky filiálky, PKS v Nowom Targu bude disponovať v meste nielen nákladnými vozmi, ale aj autobusmi (doteraz len Zakopane) čo značne zlepší situáciu, o.i. na úseku primestskej dopravy.

Štátne dráhy zlepšia službu cestujúcim vybudovali v Chabówke nového, moderného nádražia, ktoré bude odovzdané v r. 1964. Nádražie bude postavené nákladom asi 4,5 mln. zl.

Takiež vzdušná doprava bude zlepšená stavbou, za pomocí vojska, turistického letiska v Nowom Targu, ktoré sprístupní členom aeroklubov z iných častí štátu poznanie touto cestou prekrásnej podhalanskej prírody. So stavbou letiska započne sa ašte t.r.

V OBORE OBCHODU

V obore obchodu budú rozšírené služby jednotkových a výberových predajni so širokým sortimentom tovarov. Smerovať sa bude k tomu aby potravinárske obchody zmenil na samoposluhu ako aj pozdvihnut estetiku vnútajškov a kultúry predávajúcich. Predvída sa v najbližších rokoch stavba moderného pavilónu mestskej maloobchodnej siete v Rabke, nákladom 4 mln. zl a podľa podmienok a priznania patričných investičných limitov — stavba obchodného domu MHD v Nowom Targu. Okrem toho PZGS a GS vyzbudojú pavilóny a obchodné domy nákladom 3.800.000 zl v Niedzicy, Pieniążkowicach, Piekielniku, Kościelisku, Czorsztyne, Tylmanovej, Ochotnicy, Szaflaroch a Nowom Targu.

Za účelom zlepšenia zásobovania pracujúcich predvída sa:

— dokončenie a odovzdanie vodovodu v Nowom Targu a Bukowine Tatrzanskej v hodnote skoro 50 mln. zl. Výška investičných nákladov na r. 1961 dovolí realizovať tento plán a pri správnej organizácii stavebnomontážnych prác, môžu byť tieto načas ukončené a Nowy Targ — mesto ako

aj Bukovina Tatrzańska - dedina ku koncu r. 1961 obdržia vodu z vodovodu,

— pokračovanie vo vodoinštaláčnych prácach v obciach Skrypno, Zubzuchem a Murasichlu, ktoré ku koncu r. 1961 budú úplne ukončené a tieto obce obdržia zdravú a tak veľmi im potrebnú vodu,

— opracovanie technicko-finančnej dokumentácie nového záchytenia vody, náklad bude vynášať 19,6 mln. zł pre Rabku-mesto, so stavbou sa započne v r. 1963. Po odovzdaní tejto investícii v Rabke bude nedostatok vody zlikvidovaný,

— vybudovanie v rámci brigád za finančnej pomoci štátu dedinských vodovodov v Bielom Dunajci, Leszczynie, Pyzowce a započatie stavby vodovodu v Czarnom Dunajci v r. 1962, na ktorú v rámci podielu nákladov Št. dráhy poukázali v r. 1959 sumu 1,600.000 zł. Následkom horeuvezeného zvýši sa nielen životná úroveň obyvateľov, ale aj zväčší sa protipožiarna bezpečnosť v obciach, ktoré budú mať vodovody.

ULICE - CHODNIKY - MOSTY

— ukončenie stavby ul. 1 mája v Rabke v hodnote 10.224.6 zł,

— ukončenie a odovzdanie v r. 1961 mostu v Szczawnici na potoku Grajcarek v hodnote 5.140 tisíc zł,

— započatie výstavby Aleje 1.000-ročia a ul. Tetmajera ako aj výstavba ul. Dworcowej v Nowom Targu,

— generálna oprava ulíc a chodníkov v Nowom Targu,

— v rámci brigád a finančnej podpory štátu opraviť 1 km ulici v Łapszach Wyżnych,

— ďalšia rozbudova a modernizácia osvetlenia ulíc našich miest, sídlisk a obcí,

— odovzdanie miestnych kúpeľov v Bukovine Tatrzańskiej a za tým účelom využitie miestnosti a zariadení nachádzajúcich sa v ľudovom dome,

— za účelom skrášenia našich miest a dedín zvlášť pečlivé ošetrovanie parkov a trávnikov a zakladanie nových, pamätajúc o hesle „Milión stromov na tisícročie.“

V BYTOVEJ VÝSTAVBE SMERUJE SA

— vybudovať v mestách a sídliskach v období 1961—1965 5.619 izieb nákladom 273.355.000 zł,

Realizujúc jednu zo základných úloh politiky ľudového štátu, kvôli zaisteniu lepších podmienok vyučovania, bude sa nadálej pokračovať v intenzívnej výstavbe škôl.

Nakoľko vláda spred II. svetovej vojny v tomto obore zanechala veľa nedostatkov, popri tom, že po oslobodení — do konca roka 1960 bolo vybudované 49 škôl, je nutné postaviť ešte ďalších 75 škôl.

V období novej päťročnice 1961—65 predvída sa stavbu 29 škôl so 158 školskými a 161 obytnými

Nowy Targ

miestnosťami, nákladom 88,1 mln. zł zo štátnej dotácie v rámci investičného plánu z Národného fondu výstavby škôl a brigád (škola v Jaworkach a Zubrzycy).

V prvom roku (1961) tejto päťročnice budú odovzdané nové školy v Nowom Targu, Bukownie Podszku, Biatce, Niedzicy, Tylce a Murasichlu, celkový náklad stavieb bude 18.058 tisíc zł. Okrem toho bude započatá stavba základnej školy s 15 miestnosťami v Rabke (8.171 tisíc zł).

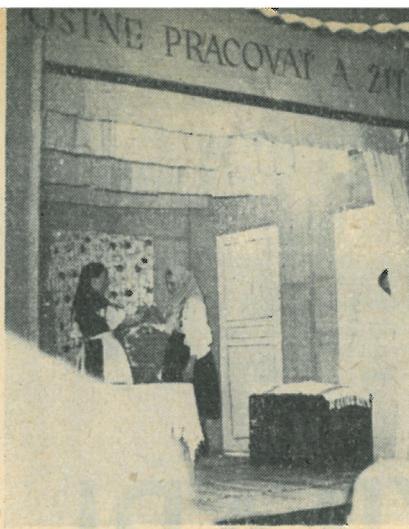
Nakoľko nedostatok škôl je všeobecný, v prvom rade budú školy stavané v tých obciach, ktorých obyvateľia prikročia k stavbe v rámci brigád, alebo sa vyznamenajú zvlášť vysokou peňažitou zberkou a zaistením väčšieho množstva stavebných materiálov.

Okrem základných škôl bude v Nowom Targu vybudovaná škôlka pre 120 detí v sídlisku DBOR, hudobná škola spolu so zdravotníckou priemyslou, nákladom 5,7 mln. zł a budova základnej učňovskej školy nákladom 8,5 mln. zł.

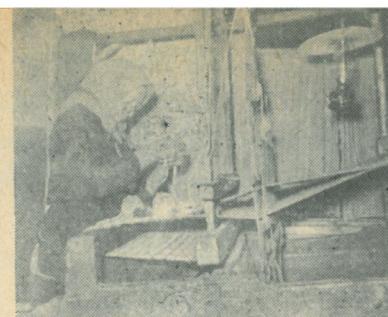
Za účelom pozdvihnutia poľnohospodárskej kultúry zavedením moderných metód pestovania pôdy a ošetrovania rastlín zaisťujúcich zvýšenie úrody, predvída sa zorganizovanie 7 poľnohospodárskych škôl a 4 vyšších poľnohospodárskych škôl pre celkový počet asi 600 žiakov, ktoré budú dávať odborné poľnohospodárske vzdelenie súkromným rodičom.

Kultúrne požiadavky dediny budú ukojené rozšírením siete knižníc a osvetových miestností a odovzdáním 4 kín na dedinách.

Po oslobodení bola značne rozvinutá zdravotnícka sieť, ktorá v porovnaní s 1939 rokom (1939 — 1 nemocnica, 110 lôžok a ďve zdravotnícke strediská, 1960 — 54 strediská v tom 2 nemocnice s 433 lôžkami) bude rozšírená otvorením nových stredísk v Zubrzycy Górnnej, Klikuszej, Biatce, Pyzowce a Sromowciach a dedinské pôrodne izby v Lurdzinerzu, Podwilku, Zubrzycy Górnnej, Tylmanowej, Kościelisku a Ochotnicy Górnnej.

Amatérské divadelné hnutie Kulturno-sociálnej Spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku na Spiši.

Anna Sýkora z Chyžného pri práci. Jej koberčeky s ľudovými vzormi sú známe na celom okolí.

Fragment námestia — okresného mesta Nowy Targ.

Na dedinách Spiša a Oravy bude sa vyvíjať zabudnuté dosiaľ remeslo.

VÝSTRAHA.

Bol prekrásny slnečný deň v Nowej Bialej, deň 18. februára 1961. Ako obyčajne na dvore sa hrali deti spolu s kamrátmi so susedovom. Keďže už bolo okolo obeda suseda zavolala svoje deti, aby si obedovali. Ostali ešte tri dievčatá a jeden chlapec. Neprešlo ani desať minút odkedy susedove deti

odšli a nastal hrozný výbuch. Výsledok bol strasný: 7-ročný chlapec František Dluhi jeho sestra Helena Dluha 4-ročná a susedove dievčatko 6-ročná Bernadetta Monka ležali na zemi v kaluži krvi a volali na pomoc. Tretie dieťa Dluhov 10-ročná Mária stála vo vzdialosti asi 5 metrov od miesta výbuchu a na šťastie sa jej nič nestalo. Jedno z detí zobrazi vo veľmi vážnom stave do nemocnice.

Minulo už 16 rokov od zákroku vojny a ešte stále si vojna vyžaduje obeť. Tieto deti, ktoré nepoznali vojnú — stali sa obetami miny, ktorá tu zostala ešte z vojnových čias. Bol to už tretí prípad v Nowej Bialej a je to skutočná výstraha pre nás všetkých, ktorí milujeme mier.

Stalo sa to 12. februára 1961 r. Chlapci z Nowej

Bialej lyžujúc sa zašli až do lesa. Naraz sponzorovali za kriatku myšieli, že je to zajac, ale keď zviera začalo byť utodené, najprv ho zbilí a potom pochytili a vzali so sebou do dediny. Prinesli ako víťazi nad „Veľkou mačkou“, ktorá v skutočnosti bola rysem. Niečo také sa ešte u nás nestalo.

František Bednárik
Nowa Biala

NOVÝ OBVODNÍ VÝBOR VE STRELÍNE

Dne 5. února t.r. se konala ve Strelíne u Vratislava organizační schůze nového Oddělení Společnosti a volby nového Obvodního výboru.

Ve Strelíne žije od blízko 300 let skupina Čechů, exulantů z doby náboženského pronásledování Českých Bratří po bitvě na Bílé Hoře. Strelínskí Češi jsou stejného původu jako

zelovští. Jejich vlastní osada jsou Gašćice které se však kdysi jmenovaly Husinec (od Jana Husa).

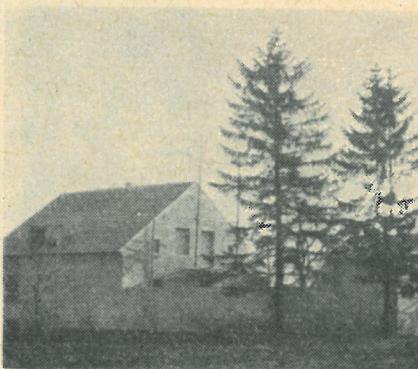
Na schůzi mnozí diskutanti vzpominali na to, že přes několik setleté odtrhnutí od vlasti, které prohloubila doba nacistického teroru, zachovali si svou řeč a národnostní vědomí.

Nyní, v lidově — demokratickém Polsku, mají možnost bez jakýchkoli překážek pěstovat svou ná-

rodní tradici a kulturu. Mnoho se mluvilo o klubovně, která bohužel shorela, nyní ale vlastním úsilím strelínských krajanů je znova vystavěna, ovšem schází ještě dokončení a výbava. Pomoc při vybavení klubovny slibili přítomní na schůzi: zástupce Ústředního výboru Společnosti a zástupce Krajského národního výboru ve Vratislavu.

Na konec schůze se konaly volby Obvodního výboru. Nový strelínský výbor je velmi „mladý“, což je potěšujícím zjevem a dává naději, že bude energeticky pracovat.

Byli zvoleni:
Černý Vilém — předseda Mizerská Valentína tajemník Lehman Jan — pokladník Lelek Sigfried — člen Solc Sigfried — člen. Novému výboru přejeme mnoho zdráu a úspěšné práce!
BOHUSLAV KOPECKÝ

Nová klubovna ve Strelíne

Předseda Obvodního výboru ve Strelíne — Vilém Černý

Tajemník Obvodního výboru ve Strelíne — Valentína Mizerská

O UCHWALE VII PLENUM KC PZPR W SPRAWIE REFORMY SZKOŁNICTWA

(Dokončenie ze str. 3)

nica sa właściwie do tej jedynej szkoły typu ogólnokształcącego. Jak należało rozwiązać to zadanie? Otwarcie nowej średniej szkoły zawodowej ze słowackim językiem nauczania jest chybą nierealne, bo szkoła taka nie miałyby zapewne wystarczającej ilości kandydatów. Przekształcenie Liceum Ogólnokształcącego na technikum zawodowe, np. ekonomiczne lub chemiczne nie byłoby słuszne, bo nie każdy absolwent szkoły podstawowej ze słowackim językiem nauczania zechce być ekonomistą lub chemikiem. Celowe wydaje się jedynie odpowiednie ukierunkowanie zajęć praktycznych i różnorodnych zajęć pozalekcyjnych prowadzonych w Liceum, aby przygotować tę część młodzieży, która nie ma zamieru uczyć się w szkołach wyższych, do konkretnych prac zawodowych w terenowych instytucjach i zakładach pracy.

Na ziemiach Orawy i Spisza rozwinięta jest szkoła typu ogólnokształcącego, które obejmują polską i słowacką młodzież pracującą — po ukończeniu szkoły podstawowej — na ojcowskiej ziemi. W szkołach tych można będzie prowadzić dla młodzieży słowackiej dodatkową naukę języka ojczystego. Skupienie dorastającej młodzieży wiejskiej w szkołach przysposobienia rolniczego ułatwi pracę kulturalno-oświatową w środowisku, pozwoli na rozszerzenie działalności śpiewaczych i tanecznych zespołów regionalnych.

Nauczyciele pracujący w szkolnictwie słowackim wykazują godny podziwu pedagogiczny. Większość dokształca się na zaocznych studiach nauczycielskich, głównie w zakresie filologii słowackiej, kilku studiuje zaocznie na uniwersytecie i w wyższej szkole pedagogicznej. Niedawno jeszcze kadry szkolnictwa słowackiego wykazywały znaczne braki w kwalifikacjach zawodowych dziś natomiast można już po-

wiedzieć, że w zreformowanym szkolnictwie słowackim uczyć będzie wartościowa i ofiarna kadra pedagogiczna, dobrze przygotowana od strony zawodowej. Stało się tak głównie dzięki temu, że inicjatywa zmierzająca do zorganizowania kierunku filologii słowackiej na Zaocznym Studium Nauczycielskim w Krakowie spotkała się z dobrym przyjęciem ze strony nauczycieli i wspólnym wysiłkiem utworzono — niemal z niczego — nowy, potrzebny kierunek studiów pedagogicznych.

Postanowienia VII Plenum KC dotyczące wzmacniania pracy ideowo-wychowawczej w szkolnictwie dotyczą także szkół dla młodzieży słowackiej. Szkoły te spełniają domosą rolę wychowawczą przygotowując młodzież do obywatelskiego życia w Polsce Ludowej oraz do pełnego korzystania ze zdobytej kultury ojczystej i ogólnonarodowej. Stałe kontakty młodzieży polskiej i słowackiej uczącej się w tych samych lub sąsiednich szkołach stwarzają nauczycielom znakomite warunki do kształtowania patriotycznej i internacjonalistycznej postawy wychowanków.

Szkoły o równoległych klasach z polskim i słowackim językiem nauczania dają niejednokrotnie godne naśladowania przykłady bliskiego współżycia i przyjaznego współdziałania młodzieży polskiej i słowackiej. Bywają jednak wypadki przenoszenia do szkół waśni i nieporozumień rodzących się na tle narodowościowym w niektórych, bardziej zaufanych, środowiskach. Wiele zależy od rodziców i nauczycieli — ich takty, rozsądek i mądrość mogą skutecznie zapobiegać konfliktom narodowościowym wśród dorosłych i wśród dzieci.

Bliska współpraca domu rodzicielskiego ze szkołą, jednolite, postępowe oddziaływanie wychowawcze nauczycieli i rodziców pozwoli osiągnąć należyte wyniki wychowawcze i lepiej przygotować młodzież do życia społecznego i pracy zawodowej w myśl dawnego, lecz aktualnego postulatu pedagogicznego, aby wychowankowi było w życiu dobrze i ludziom z nim było także dobrze.

STANISLAW MAUERSBERG

Z oboru krajana Amora

ZOFIA L. píše: Poznala som Zenka, keď konal základnú vojenskú službu. Chodili sme spolu a zdalo sa mi, že mňa ľubí, zvlášť preto, že často so mnou rozprával o budúcnosti. Pred pol rokom Zenek ukončil vojenskú službu a odcestoval domov. Pred odchodom sfúbil mi, že „ako-náhle sa po niečom rozhľadne“ hned mi napiše. Avšak podnes neobdržala som od neho ani jeden list, aj keď sama som mu viackrát písala. Presvedčila som sa, že ho veľmi ľubím a veľmi mňa bolí jeho neprítomnosť. Čo mám robiť?

Snaž sa zabudnúť milá Zošu! Bohužiaľ je to jediné a najlepšie východisko zo situácie. Zenko jednanie poukazuje na to, že jeho cesty neboli hlboké a opravdivé, ale vyvolané špecifickými podmienkami vzdialnosti od domova a ozdušia tepla, ktoré tam nachádzal.

Počas vojenčiny pocitoval nedostatok toho všetkého a preto rád prijal tvoju sympátiu, a vyhľadával tvoju spoločnosť. Za týchto podmienok možno sa mu zdalo, že cíti k tebe skutočnú lásku a možno myslieť na manželstvo. Stačilo však vrátiť sa k bývalým podmienkam, kde našiel to všetko čo mu na vojenčine chýbalo, aby zabudol na vašu lásku a prestal sa tým zaoberať.

V inom prípade predsa by ti napísal, a snažil by sa udržať známost. Ale asi nemá väčšie úmysly voči tebe, preto je mu hodlniejsie mlčať.

V takom prípade nepomôžu tvoje listy a prosby, len by sa zosniešnil a toho je treba sa vystríhať aj za cenu sklamania a ranného srdca.

Okrem toho nech ti je to výstrahou, aby si nebrala príliš väčne vyznania lásky pri mesiaci, lebo samo ozvúšie takejto prechádzky vyslováva najprecinnejšie vyznania. Taká je už úloha mesiaca.

S konečným rozhodnutím je lepšie počkať na konkrétnejšie prejavu lásky, lebo mesiac je sice dobrým dôverníkom zaľúbených, ale nie najlepším poradcом.

Rady Tety Dory

JANINA W. pýta sa: 1. Mám vo zvyku často používať slová „ďakujem, prepáčte“. Časť mojich známych sa mi vysmieva a menuje mňa „príliš zdvorilým“. Co si mám o tom myslieť? 2. Kto koho by mal prvý zdraví a podávať ruku? 3. Patrí sa, aby dievča navrhlo svojmu chlapcovovi návštěvu kina? 4. Patrí sa, aby chlapec, ktorý ide so svojím dievčačom po ulici fajčil?

1. Zdvorilosť ešte nikdy nikomu nezaškodila a zdvorilý človek vždy robi dobrý dojem. Časté používanie slov „ďakujem“ a „prepáčte“ nie je vadou, ale naopak dobrou vlastnosťou, preto si neber k srdcu posmešky kolegov. Majú svoj pôvod v tom, že v poslednom čase zaviedla v niektorých kruhoch móda na „nezdvorilosť“ a ľahostajnosť voči dobrej výchove a taktu. Dúfajme, že tak ako každá móda dost rýchle zaniká, tak aj tá bude mať krátky život. Čím častejšie budeme počuť a používať slová „ďakujem“ a „prepáčte“ tým lepšie, tým skôr zavládne móda zdvorilosti.

2. Zdravie je odvekým „problémom“, ktorý má svoje pravidlá. Zásadne mladší zdravia starších, muži ženy, ale dievčatá tiež ovetia starších mužov. Tieto zásady majú byť vžádzané medzi podriadenými a nadriadenými. A vôbec v prípade pochybnosti zdraví prvý ten, kto je lepšie vychovaný. Pri podávaní ruky je poriadne opacne: mladší majú čakať na podanie ruky staršimi, muži čakajú až im žena podá ruku.

3. Sme zástancami zjednodušenia spoločenských pravidiel. Preto nebude netaktné, keď prvá navrhne svojemu známemu návštěvu kina.

4. Nie je známkou dobrej výchovy keď muž idúci v spoločnosti ženy fajčí a už celkom nepekný je pohľad na muža, ktorý fajčí a súčasne vede ženu pod ruku. V žiadnom prípade nesmie sa rozprávať s cigaretovou v ústach.

Bez slov

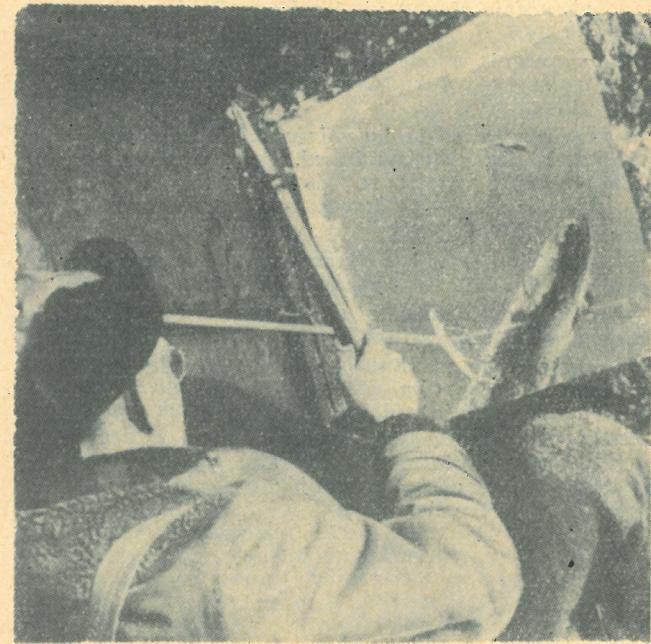

RYBÁŘI V ZIME

Na zamrzlých jazerech v severných časťach státu Minnesota, Michigan a Wisconsin, milovníci rybárenia mají výborné terény pro lov ryb, ktoré je pro Eskymáky možnou lopotou o existenci. Každý rok tam prijíždí tisíce rybárov oděných v teplé kožičky, ktorí sekajú do ledu otvory metrové šírky, kolem nich si stavajú sruby a po zahŕňaní obydli pripustujú k dílu. Pro mniché je zimný lov mnohem bohatší nežli na jaře nebo v lete. S príchodom zimy, kedy voda zamrzla, prijíždží zástupy rybárov a na zamrzlých jazerech vyrústajú mestiečka s ulicemi o takových názvach ako „Štíči“, nebo „Okouní“.

Těžko je vysvetliť, proč celé rodiny místo aby zůstaly doma u teplého krbu, vypravují se k jezerům vystaveným mrazivým větrům.

Jeden rybář takto na to odpovídá: „Rybárení to je výborný sport, proto není důvod aby ho přerušovat v zimě.“

Rybářské soutěže v dírách vysekaných do ledu na jezerech White Bear v Minnesotě se zúčastnilo 6.000 rybárov od nejmladších do nejstarších.

Bělice, která byla návnadou, přilákala štíku, jejíž hřbet rybár okamžitě probodl ostrým pětizubem.

Jak ryba vidí rybáře stojící nad dírou vysekánou v ledu? Fotografie byla udělaná v 6 m hloubce pod vodou pokrytu půlmetrovou vrstvou ledu.

Zmrzlé hlavy štík zabodnuté do sněhu, tvoří velmi originální plot.

DIFERENCIÁLNY SLOVNÍČEK

Iziedzina — oblasť, sféra, odbor
dzienníkář — novinár, žurnalistka
dzierżawa — nájom, árenda; nájomné
dzwig — výtah; žerlav
edycja — vydanie, edícia
egzamin — skúška
egzaminovać — skúšať
ekipa — 1. výprava, skupina, 2. mužstvo,
družstvo (sport.)
ekran — premietacie plátno; obrazovka
elektryk — elektrotechnik
elementarz — štábikář
emerytura — penzia, výslužba
etat — systemizované miesto
fabryka — továreň
fach — odbor
fachowiec — odborník, špecialista
fajerwerk — ohňostroj
fala — vlna
falochron — vlnolam
fašda — záhyb; vrása
fant — založ
fartuch — zásterka
fatygować (sie) — unívat (sa)
febra — zimnica
fechtunek — šerm

TZV. RYTMICKÝ ZÁKON

Pre dôkladné ovládanie spisovnej slovenčiny je nutné oboznámiť sa aj s tzv. rytmickým zákonom. Podľa tohto zákona v jednom slove nemôžu nasledovať dve dlhé slabiky bezprostredne po sebe. Druhá slabika sa v takýchto prípadoch obvykle kráti. Ktoré sú to prípady?

Druhá dĺžka v dôsledku tzv. rytmického zákona sa kráti predovšetkým pri skloňovaní podstatných mien, a to v týchto prípadoch: v 3. a 6. páde množ. čísla ženského rodu (napr. dievčam-dievčach, prácach...), pretože normálne -ám, -ách je dlhé, porov. napr. nohám-noháč, uliciam, uliciach...); v 1., 3. a 6. páde množ. čísla stredného rodu (napr. čísla-číslam, číslach, miesta-miestam-miestach, pľúca-pľúcam-pľúčach...), pretože aj tu sú normálne koncovky -á, -ám, -ách dlhé, porov. mestá-mestám-mestách, plecia-pleciam-pleciach...); dalej sa druhá dĺžka kráti pri skloňovaní príavných mien (napr. biely-biela-biele-bieleho-bielemu..., stály-stála..., domáci-domácemu...), pretože normálne má príavné meno tieto koncovky dlhé, porov. napr. dobrý-dobrá-dobré-dobrého-dobrému...) pri slovesách plati rytmický zákon najmä v týchto tvaroch: v prítomnom čase, napr. chválim-chváliš..., dávam-dávaš..., vládnau, lámu, skáču... (normálne sú tieto tvary s dlhou koncovkou, napr. robím-robiš..., volám-voláš..., padnú, češú...); v neurčitku sloves typu vlastnú, dosiahnuť (normálne koncové slovesné -núť je dlhé, napr. padnút, kopnút...); pri opakovacích slovesách typu spievavam, čítavam, písavam... (normálne toto koncové -ávam je dlhé, napr. volávam, po-dávam...).

Tazkykový stípček

Rybář-potápěč táhne na laně harpunou probohatného kapra. Malá vzdálenost ze které byl udělán snímek, zvedličila rozměry ryby.

Uvedený rytmický zákon má však hodne výnimiek, čiže sú prípady, keď v slovenčine môžu po sebe nasledovať dve dlhé slabiky. Najdôležitejšie z nich sú tieto:

1. v skloňovaní podstatných mien typu *vysvedčenie*: *listie-listia-listiu...*;
  2. v 2. páde množn. čísla podstatných mien typu: *piesni, básní, tvární...*;
  3. v skloňovaní prídavných mien typu: *vtáči-vtáčia-vtáčie-vtáchieho-vtáčemu...*; *páví-pávia...*;
  4. v skloňovaní neurčitých zámen: *s niekým, s niečim, nieči, niečia, niečie, niečeho...*;
  5. v neurčitku slovies typu: *zmúdríť, zvážiť...*;
  6. v 3. osobe množn. čísla: *súdia, chvália, kúpia...*;
  7. v prechodníku a príčasti prítomnom typu: *súdiac-súdiaci, chváliac-chváliač...* (ale *vládnuc-vládnuci, písuc-píšuci...*);
  8. v opakovacích slovesách typu: *trápievam, chválievam...* (ale *písavam, čítavam...*);
  9. v slovách s príponou -ár, áren, napr. *mliekár, mliekáreň, sviečkar, bránkár...*;
  10. v násobných číslach: *tisícnásobný, prvýkrát, jedenásťkrát...*;
  11. v niektorých novších slovách typu: *námetka, zásielka, súčiastka...*
- Rytmický zákon je zvláštnosťou slovenčiny, ktorá dodáva slovenčine spevnosť, preto ho treba dôsledne zachovávať.

Dr. Ferdinand Buffa

Jazykový stĺpček

• RADY • PORADY • RADY •

PRÁVNIK

PEŇAŽITÉ TRESTY VYMIERAVANÉ LESNOU SPRÁVOU.

Minister lesov a drevárskeho priemyslu vydal nariadenie týkajúce sa pravidel používanych pri peňažitých trestoch vymeriavaných lesnou správou (uvejené v Monitorze Polskom č. 85 zo dňa 21. novembra 1960 r. ods. 389).

Na základe tohto nariadenia zamestnanci jednotlivých oblastných správ štátnych lesov, národných parkov ako aj funkcionári lesnej ochrany majú právo vymeriavať a poberať peňažité tresty na základe menného splnomocnenia. Splnomocnenie k vymeriavaniu a pobeťaniu peňažitých trestov vydávajú: riaditeľ krajskej správy št. lesov pre pracovníkov národných parkov. Peňažité tresty budú vymeriavané za poškozovanie lesov ako napríklad:

1. poškozovanie sadeničiek, dobývanie živice, zbieranie na zakázaných miestach šíšiek, kôry, trávy, hŕbov, jačôd atď. vo výške od 10 do 50 zł;

2. za nedodržiavanie protipožiarnej predpisov od 30 do 100 zł. (s výnimkou spôsobenia požiaru).

3. za nedodržiavanie predpisov o ochrane prírody, za menšie prieštupy — od 10 do 30 zł.

Väčšie prieštupy ako np. poškozovanie hniezd vtákov, ktoré sú pod ochranou, trhanie, vytínanie zriedkavých rastlín za zárobkovým účelom, budú príne strestané podľa predpisov o ochrane prírody. Nariadenie je platné odo dňa jeho uverejnenia.

LEKÁR

ALKOHOL A NÁKAZLIVÉ CHOROBY

V zime sa zvyšuje výskyt mnohých druhov nákažlivých chorôb. Najčastejšie ide o rozličné zápalu horných dýchacích ciest, ďalej o anginu, chrípku a iné. Pri takýchto chorobách doporučujeme, aby chorý navštívil lekára. Lekár ho vyšetrí, predpíše lieky a doporučí potrebné liečenie. Takýto postup sa má voliť pri každej chorobe. Je chybou, ak posielame k lekárovi miesto seba priateľa alebo člena rodiny a ordinujeme si sami, čo nám

má lekár predpísané. Nečudujme sa potom, ak nám lekár odmietol ordinovať na diaľku a požadované lieky nepredpísal.

Liečenie choroby, žiaľ, v niektorých domácnostiach pozostáva v prvom rade z pitia alkoholických nápojov. Podľa názoru mnohých alkohol budť „dezinfikuje baciely v tele“ alebo „vyženie z tela chorobu“. Že tieto názory o alkohole ako o lieku rábate u nás medzi dôvano prežité, to netreba rozpísovať. Chceme však upozorniť na oveľa väčšej než je a nebezpečnejšie škody, ktoré môžu vzniknúť pitím alkoholu pri niektorých chorobách. Konkrétny myslím na nákažlivý zápal pečene. Túto chorobu u nás už každý pozná. Zopakujeme o nej len toľko, že po druhej svetovej vojne rozšírila sa po celej Európe, ba po väčšej časti zemegule vo forme epidémii.

Vrcholí vždy v zimných mesiacoch. Počiatkové príznaky nákažlivého zápalu pečene často pripomínajú začiatok chrípky, kataru horných dýchacích ciest alebo skazaného žalúdku. Azda práve preto, chcú niektorí podľa nešprvneho zvyku vyliečiť chorobu „svojím“ univerzálnym liekom — alkoholom. Stáva sa často, že do nemocnice prichádzajú pacienti s nákažlivým zápalom pečene. Mysleli si pôvodne, že len prechladli alebo si pokazili žalúdok a preto siahli po alkohole. Ich zdravotný stav sa po jeho použití pochopiteľne zhorší. A nie div, veď alkohol najmä na chorú pečeň pôsobí ako prudký jed. Preto neraz po takejto súkromnej liečbe sa tak poškodí pečeň, že človek po celý život má fažkostí s chronickým (zdlhavým) ochorením pečeňi.

Držme sa preto zásady: ak ochorieme, hľadajme vždy pomoc lekára. Rozhodne sa však neliečme pred jeho príchodom pitím alkoholickej nápojov.

WETERYNARZ

ŻYWIENIE I PIELĘGNOWANIE KLACZY ŻREBNEJ

Właściwe żywienie, pielęgnowanie i użytkowanie żrebskich klaczy, zabezpieczenie ich przed poroniami — są to czynniki konieczne dla uzyskania dobrych wyników w wychowaniu koni.

ŽIVOT

CZASOPISMO SPOŁECZNO- KULTURALNE

TOWARZYSTWA SPOŁECZNO-KULTURALNEGO
CZECHÓW I SŁOWAKÓW W POLSCE

Redagują Kolegium w składzie: Vendelin Balčírik, František Bednarek, Eugen Bielan, Augustyn Bryja, Adam Chalupec, (redaktor naczelny), Víktor Hosaniak, Marian Kaškiewicz (z-ca naczelnego redaktora), Bronisław Knapčík, Lýdia Msálová, Michal Neupauer, Jerzy Nocuń (red. techn.), Ignacy Nižnik, Karol Páleník, Vilém Tomeš, Bogusław Włodarski, František Zviol.

Edmund Mańczak — redaktor graficzny

Adres Redakcji: Warszawa, Al. Jerozolimskie 37, I p. tel. 21-15-41. Wydawca: „Prasa Krajowa“ — RSW „Prasa“, Warszawa, ul. Wiejska 12, tel. 8-24-11. Prenumerata roczna — 12 zł, półroczna 6 zł. Wpłaty przyjmują wszystkie urzędy pocztowe na konto Nr 1-6-100020 „Ruch“ Warszawa, Srebrna 12, zaznaczając: na prenumeratę czasopisma „Zivot“.

Prenumerata na zagranicę 40% droższa. Przedpłaty na tę prenumeratę przyjmuję Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch“ w Warszawie, ul. Wilcza 46, Konto PKO Warszawa Nr 1-6-100024. Oddano do składania 15.II.61 r. Podpisano do druku 5.IV.61 r.

Druk RSW „Prasa“, Warszawa, ul. Smolna 10/12. Z. 369. S-32.

Klacz žrebsna musi być właściwie żywiona, gdyż przy nieodpowiednim żywieniu klacz zwiększa na wzrost płodu składniki odżywcze kosztem własnego ciała, chudnie, a wszystko to odbija się na żrebsku, który wtedy rodzi się słaby. Słaby żrebsk, jak wiadomo z licznych praktycznych doświadczeń, to zwykle w przeszłości słaby koń. Dlatego też należy zwracać baczną uwagę na żywienie żrebskich klaczy, zapewniając im obfitą i pełnowartościową paszę. Obok zwykłej paszy stosowanej dla koni roboczych konieczny jest w okresie ciąży dodatek pasz treściwych na wzrost płodu. Dodatek ten winien zawierać 200 g. białka. Klaczom żrebsnym daje się zwiększoną dawkę dobrego siana, które zawiera niezbedne w okresie żrebsności witaminy i składniki mineralne. Jeżeli siano jest zlej jakości, należy dodawać 25 g fosforanu wapnia. Konieczny jest również dodatek soli kuchennej w postaci lizawki, lub w ilości 25 g na sztukę dziennie. Dla pracujących klaczy ras lekkich, zaleca się dziennie: owies 2,5 kg; otręby pszenne 1,0 kg; siana rózne 12 kg; okopowe 2 kg; sól kuchenna 0,03 kg.

Klacz żrebsna w czasie ciąży może i powinna być używana do pracy. Trzeba tylko uważać, aby nie była przemęczana, unikać ostrej jazdy, uderzeń.

Ciąża u klaczy trwa około 11 miesięcy (315–350 dni). Klacz w zasadzie mogą pracować do ostatnich tygodni przed ożrebieniem. Jednak w ciągu ostatnich dwóch miesięcy używać je można tylko do prac lekkich. Jeśli klacz nie jest używana do pracy to wtedy musi być codziennie wypuszczana na świeże powietrze. Piętnastego dnia od chwili wyżrebienia może być już użyta do pracy. Niezależnie od tego ważnym momentem jest zabezpieczenie żrebsnej klaczy przed poroniami. Tereny podgórskie i górskie są szczególnie uciążliwe dla konia, biorąc pod uwagę ciągle zmiany wysokości oraz kamieniste podłożę, do tego dochodzi nieumiejetre lub nieraz sadystyczne obchodzenie się z końmi. Te wszystkie momenty u klaczy żrebsnej mogą, a i bardzo często powodować poronienia, co w gruncie rzeczy jest przecież stratą dla właściciela.

SMER VENUŠA

12. februára 1961 obehla celý svet zpráva z Moskvy o vystrelení v Sovietskom svade viac ako pol tonuveno kozmického korabu na Venušu. Tento koráb bol vystrelený z tazkého spúnika, ktorého na zemskej orbite umiestnila mnoho-stupňová raketa vystrelená zo Zeme. Podľa výpočtov medziplanetárny koráb bude „z blízkosťi“ Venuši v dnešnej polovicí mala tr.

Táto senzácia údajost vzbudila väčobecny zaujímavý komentovaný vedec-kými pracovníkmi na cestom sreću. Jej pozoruhodné, že prvykrát bola vysielaná koznická medziplanetárna stanica nie zo Zeme, ale zo sputnika obiehu júceho Zem. Raketa, pre-žne výpočtov a fanta-stických cestujúcich prístrojov, ktoré na povel zo Zeme vysielili kozmický koráb smereom k Venuši. Zoznamuje sa tiež úrásná rýchlosť, ktorú museli korab vyuvinúť, aby mohť v tak krátkej dobe dosiahnuť blízkosť Venuši. Pred-pokladá sa, na základe výpočtov, že potiačená rýchlosť bola väčšia ako 50 kml/hod.

V polovici mája, keď koráb bude sa nacházať z blízkosti Venuši, na Zem preniknú rádiové signály, vysielané z korabu, ktoré, uskutočnosťou uskutočnených výskumov zaznamenaných pristatočími nachádzajúcimi sa v ňom. Je možné, že budeme môcť pozrieť si dokonca fotografie planéty Venuše. V tomto čase vzdialosť medzi Zemou a Venušou bude vynášať asi 50 mil. km. Je to vzdialosť, ktorú dopasť neprekonať je zvukovej vlny.

Vystrelenie posledného kozmického korabu nie je len nádherným technickým úspechom. Sovietski vedci predpokladajú, že na Venuši jestvuje život v svi-jom dotiačacom, pri-tvornom stave, a je možné, že výsledky poukazané z korabu dovolia vysvetli-tu vzniku života vobeč. Preto čakajme ešte nie-kto týždňov.

JM

Starí Rimania považovali Venušu za sídlo bohyne mladosti a lásky. V príbehu stáročí sa názor astronómov na sledku na-

šej Zeme postupne menil a spresnil, porastený džungľou. V roku 1869 francúzsky výnalezca Charles Cros dokonca vyslovil názor, že týmito zábleskami chčú obyvateľia Venuše nadzviazať spojenie s našou Zemou.

Nemecký hvezdár Plassmann mal však na organizovanost života na Venuši odlišný názor. Vysvetlil, že na Venuši vzhľadom na to, že je veľa zahalená do hustých mračien svojej atmosféry, nemožu byť jej obyvateľia dobrovili hvezdární. Okrem toho hustá atmosféra, napoko vraj stažia život na Venuši, že ak aj vobeč jestvuje, je na veľmi nizkom stupni vývoja. A tak spisovatelia fantastických románov druhej polovice 19. storočia prešli písat o Venuši ako o raj pre mužov a pisali o tom, ako nemohol udržať. Už v stredoveku učenci začali hľať na hviezdy iným pohľadom a snažili sa na základe vedeckých poznatkov poviedať ľuďom o hviezdach plánetach viač. Cesta k poznaniu pravej podstaty planét však tiež nebola jednoduchá. Tak napr. začiakom 19. storočia sa výskumom Venuše zaoberal mnichovský hvezdár Gruithuisen. Na základe svetelných zábleskov pozorovaných na Venuši v rokoch 1756 a 1806 usúdil, že v tomto období vlastol na Venuši impérialor, ktorého nastolenie sa nám dovoľia uskutočniť výsledky výskumov zaznamenaných pristatočími nachádzajúcimi sa v ňom. Je možné, že budeme môcť pozrieť si dokonca fotografie planéty Venuše. V tomto čase vzdialosť medzi Zemou a Venušou bude vynášať asi 50 mil. km. Je to vzdialosť, ktorú dopasť neprekonať je zvukovej vlny.

Vystrelenie posledného kozmického korabu nie je len nádherným technickým úspechom. Sovietski vedci predpokladajú, že na Venuši jestvuje život v svi-jom dotiačacom, pri-tvornom stave, a je možné, že výsledky poukazané z korabu dovolia vysvetli-tu vzniku života vobeč. Preto čakajme ešte nie-kto týždňov.

vysvetlovali zase tak, že obyvateľia Venuše rozširujú svoj životný priestor a vypaliuju územiu, porastené džungľou. V roku 1869 francúzsky výnalezca Charles Cros dokonca vyslovil názor, že týmito zábleskami chčú obyvateľia Venuše nadzviazať spojenie s našou Zemou.

Nemecký hvezdár Plassmann mal však na organizovanost života na Venuši odlišný názor.

Vysvetlil, že na Venuši vzhľadom na to, že je veľa zahalená do hustých mračien svojej atmosféry, nemožu byť jej obyvateľia dobrovili hvezdární. Okrem toho hustá atmosféra, napoko vraj

stažia život na Venuši, že ak aj vobeč jestvuje, je na veľmi nizkom stupni vývoja. A tak spisovatelia fantastických románov druhej polovice 19. storočia prešli písat o Venuši ako o raj pre mužov a pisali o tom, ako nemohol udržať. Už v stredoveku učenci začali hľať na hviezdy iným pohľadom a snažili sa na

základe vedeckých poznatkov poviedať ľuďom o hviezdach plánetach viač. Cesta k poznaniu pravej podstaty planét však tiež nebola jednoduchá. Tak napr. začiakom 19. storočia sa výskumom Venuše zaoberal mnichovský hvezdár Gruithuisen. Na základe svetelných zábleskov pozorovaných na Venuši v rokoch 1756 a 1806 usúdil, že v tomto období vlastol na Venuši impérialor, ktorého nastolenie sa nám dovoľia uskutočniť výsledky výskumov zaznamenaných pristatočími nachádzajúcimi sa v ňom. Je možné, že budeme môcť pozrieť si dokonca fotografie planéty Venuše. V tomto čase vzdialosť medzi Zemou a Venušou je k Slinku blízšie ako Zem, čo nie je významné, pretože Venuše okolo vlastnej osi. Pre hľadanie Venuše sa astrometeorologickou presnosťou nie je určený čas otáčania Venuše okolo vlastnej osi. Prevláda názor, že sa zhruba počas jedna otáčka jej trva 22 hodín a 17 minút. Venuše má podobne ako Zem svoju os voči Slinku sklonenú a tak sa na nej tiež striedajú ročné obdobia. Na obidvoch poloch boli zistené po-

vhodných terminov, kedy sa Venuše priblíži k Zemi a spon na vzdialenosť 45 miliónov kilometrov. Takéto priblíženie so opakovane každých 19 mesiacov. Keď poletí raketa rýchlosťou 11,48 km/sek, urazi kozmická raketa vzdialenosť za 146 dní. Lud

čákom náslovo storočia dostáva ho vedecku Ciolkovského, ktorý svojim projektom kozmickej raketovej sústavy ako na Zemi. S konečnou polohou základ dnešných uspechov sovietskej vedy a techniky pri dobývaní vesmíru.

Venuše je Zemi podobná gula o priemeru 12.600 km (priemer Zeme je 12.756 km). Jej stredná vzdialenosť od Slinka je 108.140.000 km a okolo Slinka obehne raz za 225 dní. Je pokyne silhou vrstvou atmosféry, že jej povrch nikdy nevidime. Za-

vysvetlovali zase tak, že obyvateľia Venuše rozširujú svoj životný priestor a vypaliuju územiu, porastené džungľou. V roku 1869 francúzsky výnalezca Charles Cros dokonca vyslovil názor, že týmito zábleskami chčú obyvateľia Venuše nadzviazať spojenie s našou Zemou.

Nemecký hvezdár Plassmann mal však na organizovanost života na Venuši odlišný názor.

Vysvetlil, že na Venuši vzhľadom na to, že je veľa zahalená do hustých mračien svojej atmosféry, nemožu byť jej obyvateľia dobrovili hvezdární. Okrem toho hustá atmosféra, napoko vraj

Je Venuša sídlom krásnych Žien

lárne čiapočky, čo by mohlo znamenať, že na nich klesá teplota pod bod mrazu.

Vo všeobecnosti prevláda ná-

zor,

že

ko-

že

je

ako

Zem

a

ne-

menať, že na nich klesá teplota pod bod mrazu.

Obrovské úspechy sovietskéj

raketovej techniky nasvedčujú,

že lež na Venušu sa uskutoč-

tu skráti a bezpečnosť posádky

zvýšiť.

Pri letom prvého človeka na

Venušu sa teda definitívne vy-

rieši záhadu „tajomnej“ planéty,

obývanej podľa idealistických

predstav prekrásnymi ženami.

Prudký rozvoj vedy a techniky a predovšetkým sovietskej výsku-

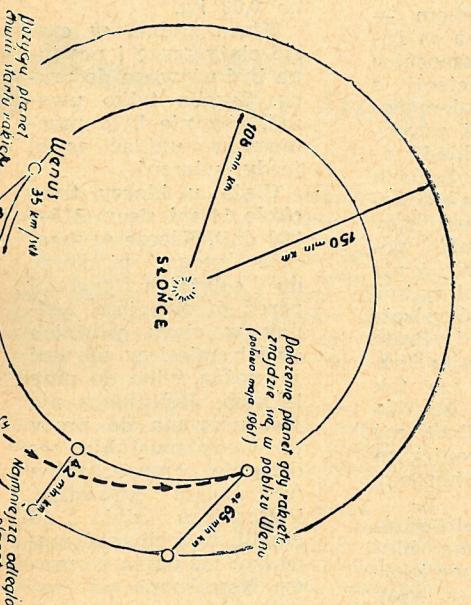
mí v súmerných planétoch čoskoro

zlikviduje všetky plánéto nereál-

možnia nám poznať vesmír v jeho

pravej podobe.

Inž. J. POKORNÝ

menať, že na nich klesá teplota pod bod mrazu.

Vo všeobecnosti prevláda ná-

zor, že Venuše je mladšia plané-

ta ako Zem a tak sa život na nej ešte len vysíja, kým na Mars

zrejme už odumiera.

Obrovské úspechy sovietskéj

raketovej techniky nasvedčujú,

že lež na Venušu sa uskutoč-

tu skráti a bezpečnosť posádky

zvýšiť.

Pri letom prvého človeka na

Venušu sa teda definitívne vy-

rieši záhadu „tajomnej“ planéty,

obývanej podľa idealistických

predstav prekrásnymi ženami.

Prudký rozvoj vedy a techniky

a predovšetkým sovietskej výsku-

mí v súmerných planétoch čoskoro

zlikviduje všetky plánéto nereál-

možnia nám poznať vesmír v jeho

pravej podobe.

Inž. J. POKORNÝ